

Ho vūahū na ó o Poole túara nɔn ho Oroomu kèrètíewa kuure yi

Vūahū túaró nūhū

Ho vūahū mu lé o Poole túara ho nɔn ho Oroomu kèrètíewa kuure yi.

O bía le 6a nùpua 6úen6úen wó khon lè le Dónbeenĩ, ká bía màhã tà dó mí sĩa o Yeesu *Krista yi á le Dónbeenĩ á à wé á 6a à térén le yahó. Le è kãní 6a mu bè-kora yi á à na le mukãní binbirĩ na máa vé 6a yi (1–8).

O Poole bía lè 6a *zúifùwa na wee pĩ a Yeesu bĩo le 6a yí dà máa pĩ le Dónbeenĩ máa lén fɛɛɛ. (9–11).

O le hã laà na kà wán á le Dónbeenĩ sãamu na le wee wé làa bĩa yínɔn 6a zúifùwa á ko mu wé à 6a na mítén 6úen6úen o Yeesu yi, à bĩo sĩ le Dónbeenĩ yi fɛɛɛ (12.1–15.13).

O mún bía le mí wi à mí va ho Oroomu, à dñn bñn varáa ho Esipaaje. O o tɛnía bĩa ó o zũ ho Oroomu lóhó yi 6úen6úen (15.14–16.27).

Le tɛnii

¹ Inén Poole na lé o Yeesu *Krista ton-sá, lé mi wee túa ho vūahū na kà á à na mia. Le Dónbeenĩ von mi à ĩ wé o Yeesu Krista tonkaro. Le lera mi à ĩ bue le Dónbeenĩ bín-tente, ² dño le fèra dñn mí ni-cúa fɛerowà wán dóráa mí nii nɔn mí bionĩ vūahū yi.* ³ Le bín-tente mu bĩo ciran le Za Yeesu Krista. O lé o *Daviiide mɔnmànii mu nĩpomu dání yi. ⁴ ɛɛ

* 1:2 Mi loń Ezayii vūahū 52.7; 61.1

ká le Dónbeenĩ Hácírí zéenia mu lè mí pànká le o lé mí za bïo le vèenia wo bïo yi, wón na lé wa Núhũso Yeesu Krista.

⁵ Lé o Yeesu Krista mu pànká yi á le Dónbeenĩ sãamu wórãa mi là a tonkaro, bèra a na hã kãna búenbúen núpua à dé mí sĩa wo yi, à wé bè o bioní yi, à dérãa ho cùkú wo yi. ⁶ Minén mún lé bán núpua so búí, minén na le Dónbeenĩ von, á mi bïo sã a Yeesu Krista yi.

⁷ Awa! I wee túa ho vũahũ na kã á à na minén búenbúen na le Dónbeenĩ wa làa sòobéé á von á mi bïo sã le yi ho Oroomu lóhó yi. Le wàn Maá Dónbeenĩ lè wa Núhũso Yeesu Krista wé mí sãamu làa mia, à na ho hээрà mia.

O Poole wi o ò vaa búεεki ho Oroomu

⁸ I ì búaká lè wàn Dónbeenĩ bárakà déró mi búenbúen bïo yi o Yeesu Krista pànká yi. Lé bïo mí siadéro le Dónbeenĩ yi á bïo wee bío ho ðímíná lùà búenbúen yi. ⁹ Le Dónbeenĩ na á ì wee sá na yi lè ì sĩa búenbúen le bín-tente na á ì wee bue bïo yi, ðïo bïo ciran le Za, dén zũ le bïo á ì wee mĩ lé ho túiá poni. Le zũ le ká ì wee fio à ì leéka mi bïo. ¹⁰ Pãahũ léé pãahũ ká ì wee fio, à ì le ká mu lé le Dónbeenĩ sĩa bïo, à le tà na mu ní, à ì ðàn búen mi cón. ¹¹ Mu bon, ì bẽntín wi à ì mi mi wán làa sòobéé, bèra a na à mu bïo wéró pànká na le Dónbeenĩ Hácírí dó mĩ à mi mún yí, à mi pànká wíoka keń. ¹² A hã siadéro le Dónbeenĩ yi na wa leéra yi á wa à hení mín sĩa bïo yi.

¹³ Wàn zàwa lè wàn hĩnni kèrètíewa, ì wi à mi zũn le ì wi à ì búen mi cón ká hã bũmakaa màhã hò mi á ì ðìñ yí yú mu wãhũ. I ì búen mi cón, bèra a na à ì tonló cúnú keń làa bïo ho kerarãa hã kãna

na ká nùpua cón bïo síi. ¹⁴ I ko à ï bue le Dónbeenĩ bín-tente na 6a nùpua búenbúen lè mí síiwà yi, bïa yïo héra làa bïa yïo yí héra, bïa kàráanna, làa bïa yí kàráanna. ¹⁵ Lé bún te bïo á ï wi à ï 6uee bue le bín-tente mu à na mínén na mún wi ho Oroomu lóhó yi.

Le Dónbeenĩ bin-tente pànká wi

¹⁶ Mu bon, le bín-tente bueró n̄yio yí máa dí mi. Le bín-tente mu lé le Dónbeenĩ pànká na le wee kánínáa bïa búenbúen na wee dé mí sía le yi, à búaká làa bïa lé 6a *zúifùwa, à dānāa bïa ká. ¹⁷ Le bín-tente mu wee zéení le le Dónbeenĩ wee wé à 6a nùpua téréen le yahó 6a siadéro le yi mí dòn bïo yi, làa bïo mu túararāa: «Yia téréenna le Dónbeenĩ yahó bïo á 6ānsó dó mí síi le yi bïo yi, wón á à keñ le mukānĩ binbirĩ yi.»†

Ba nùpua wee wé mu bè-kora lè mí síiwà

¹⁸ Le Dónbeenĩ wi ho wáayi, á wee zéení le mí yi wee cĩ 6a nùpua yi bïo 6a pã le à 6a wee wé bïo yi se bïo yi. Ba wee ti ho túiá poni yi lè mi wén-kora. ¹⁹ Lé bïo á bïo ó o nùpue dà à zūn le Dónbeenĩ bïo dānĩ yi á yí sà 6a yi, lerén mīten zéení mu wéréwéré làa ba. ²⁰ A lá ho dīmíná nūhū búeenĩ, á le Dónbeenĩ pànká na n̄ii mīa, làa bïo le karāa bún ó o nùpue yïo yí máa mi. Eε ká mu mähá wee zūn le bè-wénia yi. Lé bún te bïo 6a túiá yí dà máa wé sínāa. ²¹ Ba zū le le Dónbeenĩ dà, à 6a yí dó le bārākà làa bïo mu korāa. Lé bún wó á bïo 6a wee leéka á nūhū mīanāa, á háciira mīa, á wi le tībírĩ yi. ²² Ba le mí lé mu bè-zūnminĩ 6ānsowà, à 6a mähá wó 6a bōnbúwá. ²³ Sāni 6a 6ūaanĩ le Dónbeenĩ

† 1:17 Mi loñ Habakuuki vūahđ 2.4

cùkúso na máa hí, á 6a díá 6a wee 6ùaaní mu bè-lénnia na 6a wee ta lòn nùpue, tàá jínza, tàá naju laà náa so, tàá bia wee vára mí píorà wán, bán na 6úen6úen wee hí.

²⁴ Lé bŭn bŭo yi á le Dónbeenŭ díaráa 6a á 6a wi mu bŭo na tun wéró yi, à héha lè 6a sia wára na yí se, á wee wé hã nŭyi-wára làa mín. ²⁵ Ba pã le Dónbeenŭ tũíá poni à 6a bò hã sabíoní món. Ba wee 6ùaaní bŭo le Dónbeenŭ léra, á wee sá na mu yi, à lerén Dónbeenŭ na léra mu á 6a díá, dén na màhã ko lè le khòonii fɛɛɛ. Amiina!

²⁶ Lé bŭn bŭo yi á le Dónbeenŭ díaráa 6a á 6a wee wé hã nŭyi-wára na bŭo sí 6a yi. Ba hãawa wee da làa mín, à 6a yí máa da làa báawa. ²⁷ Lé làa bŭn síi á 6a báawa mún yí máa da làa hãawa, à 6a sia wee bíní vá mín yi làa sòobéɛ. Lé bŭn bŭo yi á le lònbee na ko làa ba wee yíráa 6a bŭo 6a vŭnun wee wé bŭo yi.

²⁸ Bŭo 6a pã le mí máa zŭn le Dónbeenŭ, á le 6èn díá á 6a bò mí hácín-kora món, á wee wé bŭo yí ko.

²⁹ Mu bŭo na yí téréna lè mí sŭwà 6úen6úen 6a wee wé: Ba wee wé mu yikomu, 6a yŭo wee lé mí ninzàwa bŭo, 6a lé 6a nŭ-sŭmáa, le yandee wi 6a yi làa sòobéɛ. Ba lé 6a nŭ-6úewá, á wa hã warà. Ba wee khà 6a nùpua, 6a wa mu bè-kora wéró lè 6a nùpua. Ba wee fŭaa hã sabíoní 6a nùpua jíní, ³⁰ á wee yáa mín yènnáa. Ba lé le Dónbeenŭ zúkúsa. Ba wee là 6a nùpua, á wee yòoní míten. Ba wee khòn, 6a dà mu bè-kora wéró làa sòobéɛ. Ba wee pŭ mín nùwã bíoní. ³¹ Ba lé 6a bŭnbúwá. Ba dó mí jíní le mí ì wé bŭo na, à 6a máa wé mu. Ba yiwa tunka, 6a yí zŭ màkárí. ³² Ba jòn zŭ le Dónbeenŭ cítii bŭo le bia wee wé hŭn wára so síi bŭo sã mu húmú yi. ɛɛ

ká barén mí bæere màhá pá wee wé mu, á ba mún
wee tà bĩa wee wé mu jii.

2

Ba nùpua citíró bïo

¹ Ū wé nùpue léé nùpue á wee cítí bĩa ká, á ũ
núhũ máa lé, fo wee síiní ho ũten. Lé bïo á bĩa
fo wee cítí, bán wára bán sii lé hĩa ũnén mún wee
wé. ² A wa bèn zũ le bĩa wee wé hõn wára so sii
á le Dónbeenĩ á à cítí làa bïo téréna. ³ A ũnén na
wee cítí ba nùpua à ũ jwòn wee wé ba wára bán sii,
fo so wee leéka le ũ núhũ á à lé le Dónbeenĩ cítí yi
le? ⁴ Tàá bïo le Dónbeenĩ sii se, á wee jĩ mí yi, á
zũ mu bè-tente wéró, á fo so wee lá làa bè-kãamáa
le? Zũn le lé bũn tentemu so wee jàa fo à ũ yèrémá
ũ yilera lè ũ wára. ⁵ Awa, á bïo fo yí wi ũ jí dèè,
á yí wi ũ yèrémá ũ yilera lè ũ wára, á le lònbe-
sũmúi lé dïo fo bèn n dé ũten yi le Dónbeenĩ sí-
cĩlè wizonle zoñ. Bũn zoñ ká le è fi le cítí làa bïo
téréna. ⁶ Le è sàání ba nùpua yi á à héha lè ba bè-
wénia.* ⁷ Bĩa wee wé mu bè-tentewà làa sòobéè,
á wee cà ho cùkú lè le yèni le Dónbeenĩ cõn, lè
le mukãñ binbirĩ, bán le è na le mukãñ na máa
vé yi. ⁸ Ká bĩa kãa le Dónbeenĩ yi, na pã ho tũiá
poni à ba tà mu bè-kora bïo, bán le è zéénináa le
mí yi wee cĩ ba yi làa sòobéè. ⁹ Le lònbee lè le yi véè
á à yí bĩa búenbúen na wee wé mu bè-kora. Mu ù
búaká làa bĩa lé ba *zúífùwa, á à dãnáa bĩa yínwñ
ba zúífùwa. ¹⁰ Èè ká bĩa wee wé mu bè-tentewà,
bán le Dónbeenĩ á à dé ho cùkú yi, le è wé á ba à yí
le kõnbii á à keñ ho héerà yi. Le nín-yání ì wé mu

* **2:6** Mi loñ Lení vūahũ (Psaumes) 62.13

làa bĩa lé 6a zúifùwa, á bĩa yínǎń 6a zúifùwa màhǎ à sǐ. ¹¹ Mu bon, le Dónbeenĩ yí máa hueeka nùpua mín yi.

¹² Lé bǔn nǎn á bĩa búenbúen na wó mu bè-kora à 6a yí zū a *Mǎyĩize làndá, bán húmú bǐo á làndá níi mía yi. Ká bĩa zū ho làndá mu à 6a wee wé mu bè-kora, bán á à cítí lè ho làndá. ¹³ Mu bon, bĩa téréna le Dónbeenĩ yahó yínǎń bĩa wee jí a Mǎyĩize làndá mí dòn ká 6a máa bè ho yi. Bĩa wee wé bǐo ho làndá le 6a wé, bán lé bĩa le Dónbeenĩ wee wé à 6a téréna le yahó. ¹⁴ Hen ká bĩa yínǎń 6a zúifùwa na ó o Mǎyĩize làndá mía cǎn á wee wé bǐo ho làndá bò, se ho làndá mu wi 6a yiwa. ¹⁵ Bǔn wee zéení le bǐo ho làndá le 6a wé wé á wi 6a sĩa yi, á 6a yiwa lé mu sǎéràsa. Lé bǐo á pǎahǔ búí à 6arén mítén yilera pí 6a bǐo, ká pǎahǔ búí à hǎ tà 6a jii. ¹⁶ Le Dónbeenĩ cítíi fí nǎnzòh, ká mu bǐo á à zǔń. Bǔn zòh ká le è dǐn o Yeesu *Krista wán á à cítíràa 6a nùpua 6a bǐo búenbúen na sà yi dǎní yi, làa bǐo le Dónbeenĩ bín-tente bíaràa mu, dǐo á ĩ wee bue.

Ba zúifùwa yí máa bè ho làndá yi làa bǐo mu koráa

¹⁷ Ɛé ká ũnén na lé o zúifù, á zū a *Mǎyĩize làndá, á le ũ sǐi wan le Dónbeenĩ bǐo yi, ¹⁸ fo zū bǐo sǐ le Dónbeenĩ yi. Lé ho làndá nǎn á fo zúnáa bǐo se. ¹⁹ Fo láa mu yi le fo lé 6a muuwa ya-dí, á lé bĩa wi le tǐbírí yi khoomu. ²⁰ Fo le fo lé bĩa yí zū mu bǐo ní-kàránlo, á lé 6a háyúwá ní-kàránlo. Lé bǐo fo zū le mu bǐo zǔńlò lè ho tǔiá poni á wi ho làndá yi.

²¹ Awa, ũnén na màhǎ le fo lé bĩa ká ní-kàránlo 6èn wó kaka yí máa kàránnáa ũten? Fo wee hení mu na 6a nùpua yi le 6a yí juuaa bǐo, à ũnén màhǎ wee juua le we? ²² Fo wee kàrán 6a nùpua le ho

hã-fénló lè ho bá-fénló 6a khí yi, à ùnén màhã wee wé mu le we? Fo jina hã wònna à ù màhã wee zoo juaa mu bïo hã wònna zíní yi le we? ²³ Fo wee yòoní ũten ho làndá bïo yi, à le Dónbeenĩ yèni dén bèn wee yáa bïo fo yí máa bè ho làndá mu yi bïo yi. ²⁴ Mu bon, bïo kà lé bïo túara le Dónbeenĩ bionĩ vūahũ yi: «Lé minén bïo yi á bïa yí zū le Dónbeenĩ wee yáaráa le yèni.»†

²⁵ Mu bon, ká fo wee wé bïo ho làndá bò, se ù *kúiiro‡ bïo jùhũ wi. Ká fo *kúio à ù màhã yí máa bè bïo ho làndá bò henía yi, se fo ka lòn nùpue na yí kúio. ²⁶ Ká yí yí kúio ò o bèn wee bè bïo ho làndá bò henía yi, á le Dónbeenĩ so máa catí 6anso lòn nùpue na kúio le? ²⁷ A yí yí kúio ò o wee bè bïo ho làndá bò henía yi lé wón khíi cítí ùnén na yí máa bè ho yi, ká ùnén ho làndá mu jòn wáa túara nòn yi, á fo mún kúio. ²⁸ Mu bon, mu yínón o nùpue sánia wee wé 6anso là a zúifù, á mu mún yínón ho kúiiro wee wé o là a zúifù. ²⁹ Ká a zúifù binbirĩ lé yí lé orén zoó mí s̄i yi. A ho kúiiro binbirĩ, hón lé le s̄i na yèrémáa. B̄n lé le Dónbeenĩ Hácírí wee wé mu, ká yínón ho kúiiro na ó o M̄yize làndá bò. O zúifù binbirĩ yí máa yí le yèni nùpua c̄n. Le Dónbeenĩ lé ðio ó o wee yí le yèni c̄n.

3

Le Dónbeenĩ le mí ì wé bïo à le wé mu

¹ Awa, á mu zúifumu lè ho kúioró lée bïo na c̄nú wi le? ² Mu c̄nú wi làa sòobéé hã d̄aa búenbúen yi. Barén lé bïa le Dónbeenĩ kàràfáa mí

† 2:24 Mi loñ Ezayii vūahũ 52.5 ‡ 2:25 Mi loñ Luki vūahũ 1.59

bíonǐ yi ho yahó. ³ Awa, á hàrí ká 6a 6úí 6a t̄ahǔ á yí bǐo bǐo le Dónbeenǐ le 6a wé yi, á bǔn so ò hè lerén á le máa bè mí bíonǐ yi le? ⁴ Bùéé. Wa ko wa zǔn le le Dónbeenǐ dén wee đ̄n ho t̄iá poni wán, ká 6a nùpua 6úen6úen lé 6a sabín-f̄aallowa, làa bǐo mu túararáa le Dónbeenǐ bíonǐ v̄ahǔ yi lerén mítén đ̄nǐ yi:

«Ba nùpua ko 6a zǔn
le bǐo fo wee mí 6úen6úen lé ho t̄iá poni.
A hàrí 6a yáa ũ yèni,
se ũ bǐo pá bon.»*

⁵ Ká bǐo warén wee wé à mu yí térénna lé bǔn wó á le Dónbeenǐ térénlǐ bǐo wíokaa zūnanáa, se í wáa dà à bío bǐo ká á à héha lè 6a nùpua leékaró: Hen ká le Dónbeenǐ wee beé wa lò bǐo 6úí đ̄nǐ yi, bǔn so wee zéení le le yí térénna le? ⁶ Bùéé dé! Bǔn lé 6a nùpua leékaró. Lé bǐo ká le Dónbeenǐ yí térénna, á le è cíti ho đ̄mǐná nùpua kaka?

⁷ Ká ínén lá f̄a le sabéré á le Dónbeenǐ t̄iá poni bǐo wíokaa zūna á dóráa ho cùkú le yi, á lé mu yén 6èn wáa n̄n á í n̄hǔ á à síráa le í lé o bè-kora wéro? ⁸ Ba 6úí na wee là wen á yáa wee bío le wa wee bío bǐo ká: Mi wé wa wé mu bè-kora à mu bè-tentewà lé yi. Bán nùpua so n̄ná á à sí.

Nùpue na térénna le Dónbeenǐ yahó á mía

⁹ Awa, á warén *zúifùwa màhǎ 6èn wee leéka le wa bǐo n̄hǔ so wi po b̄ia ká léé? Bùéé dé! I zéení mu le 6a *zúifùwa làa b̄ia yín̄n 6a *zúifùwa 6úen6úen á mu bè-kohó pànká wi wán, ¹⁰ làa bǐo mu túararáa le Dónbeenǐ bíonǐ v̄ahǔ yi:

«Ba nùpua 6úen6úen yi

* 3:4 Mi loń Lení v̄ahǔ (Psaumes) 51.6

- á nǐ-kéní kà yí térénná,
 11 hácírí ǎ̀nsó nǐ-kéní kà á mǐa,
 hàrǐ nǐ-kéní kà yí mǎa cà le Dónbeenǐ.
- 12 Ba búenbúen díá ho wā-tente,
 ǎa páanǐa wó ǎa nùpua na bío ɲúhú mǐa.
 Bè-tente wéro nǐ-kéní kà
 á mǐa ǎa tǎahú.
- 13 Ba ɲíní ka lòn búráa na hénkaa.
 Ba wee khà ǎa nùpua.
 Ba bíoní ka lòn díhioní súró.
- 14 Ba wee dánkání ǎa nùpua làa sòobée,
 ǎa wee bío hǎ bín-kora.
- 15 Ba can mí kuio le nǐ-búee bío yi.
- 16 Hǎ dǎa na ǎa wee tẹ yi
 búenbúen á ǎa wee fi mu bío yi,
 à dé hǎ yinyio ǎa nùpua yi.
- 17 Ba yí zǔ hээрà wǎhú.
- 18 Ba yèn-dǎnǐ yi á Dónbeenǐ kǎnbii ɲúhú mǐa.»†
- 19 A wa ɲǎn zǔ le ho làndá bò nǎn bíá wee bè bío
 ho wee bío yi. Bún wó bèra a na à bío léenǐ yí keń
 o búí cǎn, à ho dímǐǎa nùpua búenbúen mún zǔń
 le mí wó khon le Dónbeenǐ yahó. 20 Nǐi woon yí
 dà mǎa wé bío ho làndá le o wé búenbúen á mǎa
 térénnáa le Dónbeenǐ yahó. Mu bon, ho làndá
 ɲúhú, léé bèra a na à ǎa nùpua zǔń le mí wó khon.

Bíó le Dónbeenǐ wee kǎnǐ là a nùpue

21 Εε ká hǎ làa na kà wán, á bío le Dónbeenǐ wee
 wé à wa wé ǎa nùpua na térénná le yahó ká ho
 làndá níi ló, bún le Dónbeenǐ mu wǎa zéenǐa làa
 wen. O *Mǎyǐize làndá mí beere lẹ le Dónbeenǐ ɲi-
 cúa fεerowà zéenǐa mu wéréwéré. 22 Le Dónbeenǐ

† **3:18** Mǐ loń Lení vǎahú (Psaumes) 14.1-3; 53.2-4; 5.10; 10.7;
 140.4; Ezayii vǎahú 59.7-8

wee wé à 6a nùpua téréen le yahó 6a siadéro o Yeesu *Krista yi bïo yi. Le wee wé mu làa bïa búenbúen na wee dé mí sïa wo yi, hueekaró mía mu yi. ²³ Lé bïo 6a nùpua búenbúen wó mu bè-kohó, á 6a búenbúen khèra lè le Dónbeenĩ cùkúso. ²⁴ Εε ká le Dónbeenĩ sãamu bïo yi, á le wó á 6a téréenna o Yeesu Krista pánká yi, wón na wó á 6a yú mítén mu bè-kohó níi yi. Le wó mu kãamáa. ²⁵ Le Dónbeenĩ wó a lè le muini yïa. Lé bũn bïo yi ó o Krista mu húmú pánká yi á bïa dó mi sïa wo yi búenbúen á yúrãa mu bè-kora séndiãró. Le Dónbeenĩ wó kà síi, à zéeninãa bïo le wee wé à 6a nùpua téréen le yahó. Hàrí ho yánkaa, á 6a nùpua bè-kora na 6a wó ²⁶ á le hã mí sïi bïo yi, à zéeninãa bïo le wee wé à 6a téréen le yahó. Hàrí lòn zuia ká le Dónbeenĩ pá téréenna, á wee wé à 6a nùpua téréen le yahó 6a siadéro o Yeesu yi bïo yi.

²⁷ Lé bïo á mu lé le siidéro le Dónbeenĩ yi wee wé ò o nùpue téréen le yahó, á mu ñúhũ mía ò o ydoní mítén mí wára bïo yi. ²⁸ Mu bon, wa wee leéka le o nùpue wee téréen le Dónbeenĩ yahó o siidéro le yi bïo yi, ká yínɔ́n o Mɔ̀yiize làndá na ó o wee bè yi bïo yi. ²⁹ Tàá le Dónbeenĩ mu so lé 6a *zúifùwa mí dòn 6àn Dónbeenĩ le? Le so yínɔ́n hã síiwà na ká búenbúen 6àn Dónbeenĩ le? Úuu, le mún lé hã síiwà na ká 6àn Dónbeenĩ. ³⁰ Mu bon, lerén lé le Dónbeenĩ dà-kéní mí dòn. Lé lerén wee wé à 6a zúifùwa téréen le yahó 6a siadéro le yi bïo yi, á le mún wee wé à hã síiwà na ká nùpua mún téréen le yahó 6a siadéro le yi bïo yi. ³¹ A bũn so wee zéení le lé dén siidéro so le yi bïo yi ó o Mɔ̀yiize làndá ñúhũ wãa míanãa le? Bùéé dé! Ho làndá mu bïo ñúhũ keńló á wa yàá wíokaa wee tíi ñii lè wa siadéro le

Dónbeenĩ yi.

4

O Abarahaamu siidéro le Dónbeenĩ yi bïo

¹ A bïo wa wáa à bío wàn búa *Abarahaamu dání yi lé mu yén? Lé mu yén ó o yú? ² Ká a Abarahaamu lá téréna le Dónbeenĩ yahó bïo ó o wó bïo yi, se o dà à yóní mítén, ká a màhá yí dà máa yóní mítén le Dónbeenĩ yahó. ³ Mu bon, bïo kà lé bïo túara le Dónbeenĩ bíonĩ vūahũ yi: «O Abarahaamu dó mí s̄i le Dónbeenĩ yi, lé b̄n n̄n le càtío wo là a n̄pue na téréna le yahó.»* ⁴ O ton-sá wón s̄ánii ko làa wo, ká le yín̄n̄ d̄e na ba wé h̄a làa wo. ⁵ E ká a búí yí máa wé d̄e, à b̄anso màhá dó mí s̄i le Dónbeenĩ na wee wé ò o bè-kora wéro à téréna le yahó, wón le Dónbeenĩ wee càtí le o téréna mí yahó o siidéro le yi bïo yi. ⁶ Lé b̄n te bïo ó o n̄pue na le Dónbeenĩ wee càtí le o téréna le yahó ká mu bè-wénia ní ló ó o *Daviide wee bío n̄n-s̄ini bïo kà s̄i:

⁷ «Bia le Dónbeenĩ séra wékheró día, á bó bè-kora n̄hũ,

bán n̄n̄á s̄i.

⁸ O n̄pue na bè-kora ó o N̄hũso yí n̄a a n̄hũ yi, wón n̄hũ s̄i.»†

⁹ Dén n̄n-s̄ini so bïo ciran bia kúiora mí dòn lée, tàá bia yí kúiora á mu mún ciran? Mu bon, wa wee bío bïo ká: «O Abarahaamu siidéro le Dónbeenĩ yi lé b̄n wó a là a n̄pue na téréna le yahó.» ¹⁰ Ká lé o *kúiiro m̄ondén á le wóráa wo là a

* **4:3** Mi loĩ Bïo n̄hũ b̄ūenii vūahũ (Genèse) 15.6 † **4:8** Mi loĩ Leni vūahũ (Psaumes) 32.1-2

nùpue na téréna lée, tàá le wó mu wó ó o kúioráa? Bùéé, le Dónbeenĩ wó a Abarahaamu là a nùpue na téréna wó ó o kúioráa. ¹¹ Sãni ò o Abarahaamu kúii, à bũn le Dónbeenĩ wó a là a nùpue na téréna le yahó o siidéro le yi bïo yi. Ká ho kúiiró hõn lée ñimĩnĩ na bò a wán, à zéeni le le Dónbeenĩ wó a là a nùpue na téréna mí yahó o siidéro le yi bïo yi. Lé bũn bïo yi ó o Abarahaamu mu wóráa bĩa búenbúen na dó mí sĩa le Dónbeenĩ yi à 6a yí kúiora 6àn maá. ¹² Eε ká a mún lé bĩa kúiora 6àn maá, bán na yí kãnaa ho kúioró mí dòn yi, à 6a bò bïo á wán maá Abarahaamu wó yi, wón na dó mí sii le Dónbeenĩ yi sãni ò o kúii.

Hã kĩa wee yí le siidéro le Dónbeenĩ yi pãnkã yi

¹³ Le Dónbeenĩ dó mí jii nòn o *Abarahaamu là a m̀nmanĩa yi, le mí ì na ho ðĩmĩná 6a yi á ho ò wé 6a kĩa.† Ká mu màhã yínwĩ bïo ó o Abarahaamu wee wé bïo ho làndá le o wé bïo yi. Le wó mu lé bïo ó o téréna le yahó o siidéro le yi bïo yi. ¹⁴ Ká hã kĩa bïo lá sã a *Moyiize làndá bèrowà yi mí dòn, se le siidéro le Dónbeenĩ yi jũhũ mía, á bïo le Dónbeenĩ dó mí jii le mí ì na mí ñipomu yi mún lá à khí. ¹⁵ Lé bïo á bïo 6a nùpua yí máa wé bïo ho làndá le 6a wé sese, lé bũn wee cĩi le Dónbeenĩ sii. Ká làndá lá mía, se làndá yáaró 6èn mún mía.

¹⁶ Lé bũn bïo yi á hã kĩa bïo sãnáa bĩa dó mí sĩa le Dónbeenĩ yi, bèra a na à hã wé bïo na hõn làa ba, à bïo le Dónbeenĩ dó mí jii le mí ì na à bïo sĩ bĩa lé o Abarahaamu m̀nmanĩa búenbúen yi. Mu yínwĩ bĩa mí dòn na wee wé bïo ho làndá le 6a wé, ká mu mún lé bĩa búenbúen na dó mí sĩa le Dónbeenĩ yi.

† **4:13** Mi loĩ Bïo jũhũ búeenii vũahũ (Genèse) 12.2-3; 17.4-6; 22.15-18

17 Laa bïo mu túararáa le Dónbeenĩ bïonĩ vūahũ yi: «Ĩ wó fo lè hã kãna cèrèε nïpomu òan maá.»[§] Le Dónbeenĩ na ó o dó mí sïi yi yahó, ó o lé wa maá. Dén Dónbeenĩ so lé ðïo wee dé le mukãñĩ òa nĩ-hía yi, le wee wé à bïo lá mía à keñĩ.

18 O Abarahaamu dó mí sïi lònóia mu bïo na lònóiló do, á dó mí sïi le Dónbeenĩ yi, lé bũn te bïo ó o wórãa hã síiwà na boo òan maá, laa bïo le Dónbeenĩ biarãa mu kà síi: «Û mònmanía jii máa zũrĩ.»^{*} 19 O lúlúio á à yí ho khĩmàni mu pãahũ, á ká mu hómú, á mún zũ mín hãa Sara máa teró bïo, èε ká a síidéro le Dónbeenĩ yi màhã pá fãrá ðĩn. 20 Bïo le Dónbeenĩ dó mí jii le mí ì wé ó o yí titikaa bïo yi hàrí cĩinú. Ká a síidéro le Dónbeenĩ yi bïo yi ó o wíokaa yú ho pánkã, á dórãa ho cùkú le yi. 21 O Abarahaamu láa mu yi binbirĩ le bïo le Dónbeenĩ dó mí jii le mí ì wé á wéro pánkã mún wi le cón.

22 Lé bũn nòn á mu túara a Abarahaamu ðãní yi le «le Dónbeenĩ càtio wo là a nùpue na téréna.»[†]

23 Èε ká le bïonĩ mu «le Dónbeenĩ wó a là a nùpue na téréna» á yí túara orén mí ðòn bïo yi. 24 Le mún túara warén bïo yi, warén na le Dónbeenĩ càtio lè òa nĩ-térénnia, warén na dó wa sía le yi, lerén na vèenía wa Nùhũso Yeesu òa nĩ-hía ðãhũ. 25 Le Dónbeenĩ díã á òa òó a wa bè-kora bïo yi, á wó ó o vèera, bèra a na à wa wé òa nùpua na téréna le yahó.

5

§ 4:17 Mi loñ Bïo jũhũ òúεenĩ vūahũ (Genèse) 17.5 * 4:18 Mi loñ Bïo jũhũ òúεenĩ vūahũ (Genèse) 15.5 † 4:22 Mi loñ Bïo jũhũ òúεenĩ vūahũ (Genèse) 15.6

Le Dónbeenĩ wó á 6a nùpua làa de bĩnia sí

¹ Bĩo le Dónbeenĩ wó wɛn lè 6a nùpua na téréna wa siadéro le yi bĩo yi, á warén làa de á ho héerà wáa wi pãahũ wa Nũhũso Yeesu *Krista pànká yi.

² Lé orén pànká yi á wa wee zãmakaráa mu sãamu na wa wi yi wa siadéro le Dónbeenĩ yi bĩo yi, á sia wan bĩo wa dó wa sia wee lòní wa páaníló le Dónbeenĩ mu cùkú yi làa de. ³ Mu yáá yínɔ́ bũn mí dòn, wa wee zãmaka le lònbee na wee yí wɛn bĩo yi, Lé bĩo wa zũ le le wee wé à wa hĩ wa sia.

⁴ Ká wa hã wa sia, lé bũn ñ wé á wa à dàñ ñ yí le sée ho kúará khénlò wán. Ká wa dàña kãa ho kúará khénlò mu yi, á wa à dàñ ñ dé wa sia á à lòní bĩo le Dónbeenĩ le mí ì wé.

⁵ Wa siadéro à lòní á bĩo máa dé nĩyio wɛn, lé bĩo le Dónbeenĩ zéenia le mí wa wɛn làa sòobé le Hácírí na le nɔn wɛn pànká yi. ⁶ Mu bon, wa lá yí dà dèe búí máa wé waten. A bĩo ho pãahũ na le Dónbeenĩ bàrà á dñ, ó o Krista 6ueé húrun 6a bè-kora wérowà bĩo yi.

⁷ Ho tà à hí o nùpue na téréna bĩo yi lònbee wi. Nún-sí á nùpue dà à hení mí síi á à hí yia wee wé mu bè-tente bĩo yi. ⁸ Éé ká le Dónbeenĩ wee zéeni le le wa wɛn làa bĩo kà: Bĩo wa lá lé 6a bè-kora wérowà mí cúee, ká a Krista màhã pá tà húrun wa bĩo yi.

⁹ Wa wó 6a nùpua na téréna le Dónbeenĩ yahó o Krista húmú cãni pànká yi. A léé kénkén ká wa mún khii kãní le Dónbeenĩ sí-cíilè yi.

¹⁰ Mu bon, bĩo wa lá lé le Dónbeenĩ zúkúsa, ó o za húmú pànká yi á wa làa de wáa bĩnia sí. A bĩo wa sí làa de kà síi, á wa láa mu yi kénkén le wa à kãní bĩo ó o yĩo wi lua pànká yi. ¹¹ Mu yáá yínɔ́ bũn mí dòn, wa wee zãmaka le Dónbeenĩ bĩo yi wa Nũhũso Yeesu Krista pànká yi, wón na wó á wa lè

le Dónbeenĩ mu bĩnĩa sĩ.

O Adāma là a Yeesu Krista bĩo

¹² Lé o nùpue nĩ-kénĩ wékheró bĩo yi á mu bè-kohó wéró zonnáa ho dĩmĩná yi. A lé mu bè-kohó wéró bèn nɔn á mu húmú wiráa. A 6a nùpua búenbúen mún wee hí, lé bĩo 6a búenbúen lé 6a bè-kora wérowà. ¹³ Sáni le Dónbeenĩ bè o *Mɔyiize làndá, à bũn mu bè-kohó wi ho dĩmĩná yi wó. Ká bĩo á ho làndá lá dĩn mĩa, á le Dónbeenĩ bèn lá yĩ máa mĩ mu bè-kohó bĩo dé dɛɛ yi. ¹⁴ A lá a Adāma pāahũ à vaa búe o Mɔyiize pāahũ yi, á mu húmú yú le sée 6a nùpua wán. Hārĩ bĩo á bán nùpua so wékheró yĩ ka là a Adāma wékheró bĩo sĩi, wón na wó bĩo le Dónbeenĩ le o yĩ wé, à 6a búenbúen pá húrun, o Adāma na bĩo wee zéení yĩa khii bũen bĩo. ¹⁵ Ká ho wékheró na wó, bũn lè le Dónbeenĩ sāamu yĩ dà máa tèé. Lé bĩo ká lé o nùpue nĩ-kénĩ mí dòn wékheró bĩo yi á 6a nùpua cèrɛɛ húrunnāa, á le Dónbeenĩ sāamu na le wó lè 6a nùpua cèrɛɛ o nùpue nĩ-kénĩ pànká yi, wón na lé o Yeesu Krista, bũn sāamu so bĩo bèn yĩ dà máa bío. ¹⁶ Le Dónbeenĩ sāamu là a nùpue nĩ-kénĩ wékheró á wi mín júná yi. Mu bon, o nùpue nĩ-kénĩ wékheró lé bũn wó á le Dónbeenĩ sĩnĩa 6a nùpua júná. Ɛɛ ká mu bè-kora cèrɛɛ wéró món, á le wó mí sāamu lè 6a nùpua, le wó á 6a téréenna le Dónbeenĩ yahó. ¹⁷ Mu bon, o nùpue nĩ-kénĩ wékheró lé bĩo wó á mu húmú yú ho pànká. Ɛɛ ká a Yeesu *Krista mí dòn pànká yi, á 6a nùpua na wee yĩ mu sāamu lè mí sĩwà, bĩa le wee wé à 6a téréen le yahó, bán yĩo á à wé lua, á à páanĩ ì dí le béeni làa wo. ¹⁸ Lé ká sĩi ó o nùpue nĩ-kénĩ wékheró nɔn á 6a nùpua búenbúen júná súrāa. Làa bũn sĩi, ó o

nùpue nǐ-kéní bè-wénii na térénna, lé bǔn 6èn wee wé à 6a nùpua búenbúen térén, à bè yi yíràa le mukānǐ. ¹⁹ O nùpue nǐ-kéní mí dòn lé yǐa yí bò bǐo le Dónbeenǐ bía yi, lé bǔn nǎn á 6a zāamāa wórāa 6a bè-kora wérowà. Làa bǔn sǐi, ó o nùpue nǐ-kéní na tà le Dónbeenǐ bǐo lé yǐa 6èn wó á 6a zāamāa á à térén le yahó.

²⁰ Bǐo ho làndá bò, á mu bè-kora 6èn mún wee dé wán ká mu wà. Εε ká hen na mu bè-kora wee dé wán yi, lé bǔn á le Dónbeenǐ sāmumu 6èn mún wíokaa wee dé wán yi ká mu wà. ²¹ Bǔn wee wé bèra a na à bǐo sǐi mu bè-kora yúrāa ho pànká á wee wé à 6a nùpua hí, lé làa bǔn 6àn sǐi á le Dónbeenǐ sāmumu 6èn mún wee yírāa ho pànká, à wé à 6a nùpua térén le yahó, à na le mukānǐ binbirǐ na mǎa vé 6a nùpua yi 6a páaníló là a Nuhúso Yeesu Krista bǐo yi.

6

Bǐo ho bátémù bǐo wee zéeni

¹ Awa, á bǐo wa wǎa à bío lé mu yén? Wa so ko wa wíoka wé wé mu bè-kora à le Dónbeenǐ wé wérāa mí sāmumu cèrèè làa wén léé? ² Bùéé dé! Mu bè-kora dǎnǐ yi, á wa ka lòn nùpua na húrun. A wa so ko à wa bǐnǐ wé wé bè-kora le? ³ Mi so yí zǔ le warén búenbúen na bátízera wa páaníló là a Yeesu *Krista bǐo yi, á ka lè wa páanía húrun làa wo le? ⁴ Awa, ho *bátémù wó á wa ka lè wa páanía húrun làa wo, á páanía nùuna làa wo, bèra a na à bǐo sǐi ó o Maá Dónbeenǐ vèeníanáa o Krista léra 6a nǐ-hía tǐahú lè mí pànká na cùkú wi, lé làa bǔn sǐi á warén mún wirāa le mukǎn-finle yi.

⁵ Mu bon, wa ka lòn nùpua na húrun wa páaníló làa wo bïo yi. Làa bñn síi á wa mún khíi vèe wa páaníló làa wo bïo yi làa bïo ó orén vèeraráa bïo síi. ⁶ Mi wa zūn le bïo wa fù karáa, bñn là a Krista páanía búaa ho *kùrùwá wán, bèra a na à mu bè-kora wéró nùhũ búe wa cón, à wa yí bñn yí wé mu bàn wobáaní. ⁷ Mu bon, O nùpue na húrun, wón wáa nùhũ ló mu bè-kora wéró yi.

⁸ A bïo wa páanía húrun làa wo, á wa láa mu yi kénkén le wa mún ñ páaní ì keñ le mukāñi yi làa wo. ⁹ Wa zū le bïo ó o Krista wáa vèera, ó o máa bñn máa hí. Húmú máa bñn máa dàn o bïo, ¹⁰ lé bïo ó o húrun mu bè-kora bïo yi le cúekúee á mu vóráa. A le mukāñi na ó o wáa wi yi ó o wi yi le Dónbeenĩ bïo yi. ¹¹ Lé làa bñn bàn síi á minén mún zūn le mi ka lè mi húrun mu bè-kora dān yí, á le mukāñi na mi wi yi á mi wáa wi yi le Dónbeenĩ bïo yi mi páaníló là a Yeesu Krista bïo yi. ¹² A warén na wi le mukāñi yi ho tá wán á mu bè-kora wáa yí ko mu bñn yí pánká wán. ¹³ Mi yí bñn yí día mi sánia mu bè-kora níi yi à hã wé mu bïo na yí téréna tonló sĩa, ká mi wé lòn nùpua na húrun bñn vèera bïo síi, à sánia wé mu bïo na téréna tonló sĩa, à wé sá na le Dónbeenĩ yi. ¹⁴ Bïo mi ka lòn nùpua na húrun vèera, á mi le mi sánia wé mu bïo na téréna tonló sĩa, à wé sá na le Dónbeenĩ yi. Lé bïo ó o Mɔyĩize lándá pánká wáa mía mi wán, mu lé le Dónbeenĩ sãamu á mi wi yi.

Wa yí máa sá na mu bè-kora yi

¹⁵ Awa, á bïo ó o *Mɔyĩize lándá pánká wáa mía wa wán à wa wi le Dónbeenĩ sãamu yi, á lé bñn bïo yi á wa wé è wéráa mu bè-kora le? Bùeé dé!

16 Ká mi wee wé mu bè-kora, se mi lé mu bè-kora 6àn wobáaní. Bún wee 6uen lè mu húmú. Ká mi 6èn wee bè 6io le Dónbeenĩ wee bío yi, á dén ñ wé mia lè 6a nùpua na térénna le yahó. 17 Mi wa dé le Dónbeenĩ b́arákà! Mi fù lé mu bè-kora wobáaní. ƐƐ ká h́a laà na kà wán, á 6io 6a kàránnà làa mia na mi tà yi, á mi bò yi lè mí s̄a 6úen6úen. 18 Mi 6úná ló mu bè-kora wéró yi, á ẃa lé 6io térénna wobáaní. 19 I wee bío làa mia làa 6io 6a nùpua wee bíoráa, lé 6io mi yí máa wé z̄úń mu 6io yara fùafù. Mi fù ka lòn wobáaní, á wee dé mítén mu koomu wárá lè mí s̄i wá yi, à ḱa le Dónbeenĩ yi. Làa bún 6àn s̄i á h́a laà na kà wán, á mi mún día mítén lòn wobáaní, à wé wé 6io térénna, à 6io s̄i le Dónbeenĩ yi.

20 6io mi fù ka lòn wobáaní mu bè-kora wéró níi yi, á 6io térénna wéró 6io mía mia. 21 Awa, á lé ho c̄nú yén mi ẃa yú h́a wárá na mi wee ñyi 6io yi h́a laà na kà wán. 6io wee lé mu món lé mu húmú. 22 ƐƐ ká h́a laà na kà wán, á le Dónbeenĩ fáa mia mu bè-kora níi yi, á mi ẃa lé le ton-sáwá. C̄nú na wi mu yi, lé 6io mí 6io s̄a le yi, á 6io wee lé mu món lé le mukáńi binbirĩ na máa vé. 23 Mu bon, mu bè-kora wéró s̄ánńi lé mu húmú. ƐƐ ká le Dónbeenĩ 6io na le wee h́a làa wen wa páaníló là a Yeesu *Krista na lé wa Nùh̄so 6io yi, bún lé le mukáńi binbirĩ na máa vé.

7

O kèrèt̄t̄ á ho làndá pànká ẃa mia wán

1 Wán z̄awa lè wán h̄nni, 6io á ĩ bío ò na mia á mi z̄ kénkén, lé 6io mi z̄ ho làndá: O nùpue na ȳo wi lua, wón lé ȳia ho làndá pànká wi wán. 2 Làa 6io s̄i ká a h́a yan o báa, à ho làndá c̄é wo 6àn báa mu yi ho p̄ah̄ 6úen6úen na á wón ȳo wi lua yi.

Ká ɓàn báa hía húrun, se o hãa ɓúhũ ló hón làndá so yi. ³ Ká ɓàn báa mu yí húrun ò o ɓíníá yan bá-veere, se o lé o bá-fé. ƐƐ ká ɓàn báa húrun ó o bò yi yannáa, se làndá mía o wán, se o yínɔ́n bá-fé. ⁴ Lé làa ɓún síi á minén ɓiò mún karáa. Mi páaníló là a *Krista ɓiò yi á minén mún ka lè mi húrun, á ho làndá wãa ɓíníá mía mi wán. Mi ɓiò wãa sã yĩa vèera ló ɓa nĩ-hía ƒahũ yi, bèra a na à wa wé sá ho tonló na ɓiò sí le Dónbeenĩ yi. ⁵ Mu bon, pãahũ na á mu ɓiò na yí se poni fù yú ho pànká wa wán, á ho làndá wee wé à mu bè-kora poni ɓúe wen. Á wa sá hã ton-kora na wee ɓuen lè mu húmú. ⁶ ƐƐ ká hã làa na kà wán, á wa ka lè wa húrun ho làndá dǎnĩ yi, á wãa yú waten mu ɓiò na á wa lá lé ɓa wobáanĩ nĩ yi. Wa wãa dà à sá à na le Dónbeenĩ yi lè le hácín-finle, lerén mí beere Hácírí pànká yi, ká wa wãa máa ɓíní máa bè *Moyiize làndá yi máa sá máa nanáa le Dónbeenĩ yi.

Ɓiò nɔn ho làndá ɓòráa

⁷ Awa, á wa wãa ɓiò mu yén? Ho làndá lée bè-kohó le? Ɓùéé. *Làndá lá mía se í yí zũ bè-kohó. Mu bon, ká ho làndá lá yí bía le: «Yí le ũ yĩo lé mi ninza ɓiò,»* á í lá máa zũn le ɓún lée bè-kohó. ⁸ Lé ho làndá á mu bè-kohó bò yi dóráa le síi ɓiò na yí se lè mí síiwà ɓàn wéró poni miĩ. Làndá lá mía, se bè-kohó mún mía. ⁹ Ɓiò á í fù yí zũ ho làndá, á í yĩo wi lua. Ká ɓiò ho làndá bò, á mu bè-kohó ɓèn yú ho pànká, ¹⁰ á í wãa ká mu húmú. Lé ɓún te ɓiò á ho làndá na lá à wé á í yí le mukānĩ, lé hón á à dé mi mu húmú yi. ¹¹ Mu bon, mu bè-kohó bò ho làndá yi á khà mí yáara.

* **7:7** Mi loĩ Léró vūahũ (Exode) 20.17; Làndá zéeníló vūahũ (Deutéronome) 5.21

12 Ká ho làndá hón wee ce, á bïo bò henía mún wee ce, á térénná, á se. 13 Awa, á lé mu bïo na se bíníá wó ìnén búero le? Bùéé! Èε ká mu bè-kohó màhá òn mu bïo na se wán á bóráa mi. Lé bïn wa zūnanáa le mu bè-kohó yí se làa sòobéε, á mún zūnanáa mu bè-kohó sūnsūmámu bïo le Dónbeení bò henía pànká yi. 14 Mu bon, wa zū le ho làndá hón lé le Dónbeení bò ho le Dónbeení mu Hácírí pànká yi. Ká ìnén wón lé o nùpue, pànká mía mi. I ka lòn wobá-ní na 6a yèéra mu bè-kohó yi.

O nùpue á mu bè-kohó pànká wi wán

15 Ho tūiá poni, bïo á ì wee wé á ì 6èntín yí zū nùhú: Bïo á ì wi à ì wé á ì yí máa wé, ká bïo á ì pina, bïn lé bïo á ì màhá wee wé. 16 Ká ì hía wee wé bïo á ì yí wi à ì wé, se ì tà le ho làndá se. 17 Awa, se bïo á ì wee wé ká á yí ló mi, ká lé bïo mu bè-kohó yú ho pànká ì wán. 18 Mu bon, ì zū le mu bïo na se wéró pànká mía mi. I wee wé le ì wé mu bïo na se, ká ho pànká na á ì wé làa bũ lé hía mía. 19 Bïo se na á ì wi à ì wé á ì yí máa wé, à mu bïo na yí se na á ì yí wi à ì wé, bïn lé bïo á ì màhá wee wé. 20 Ká ì wee wé bïo á ì yí wi à ì wé, se bïn wáa yí ló mi. Lé mu bè-kohó na yú ho pànká ì wán á mu ló yi.

21 Lé bïn bïo yi á ì zūnanáa bïo ká: Hen ká ì le ì wé mu bïo na se, à bïo yí se lé bïn à ì díá ká ì wé. 22 Le Dónbeení làndá à ìnén ì bεεre sii wee wa bïo yi. 23 Èε ká bè-veere búí màhá wi, bïn 6èn wee fi làa bïo á ì tà bïo. Mu wee wé mi lè mu bè-kohó bïo na wi mi kàsó ní. 24 A hía 6èn lée yéréké wee sá mi! Yia màhá à kání mi mu ní-hínmu mu yi lé o yén coon? 25 Èε ká mi wa dé le Dónbeení bárákà o Yeesu *Krista na lé wa Nùhúso pànká yi.

Awa, ɪ hácírí yi, á le Dónbeenĩ lándá pànká wi ɪ wán. Ká há sǎnía dǎní yi, á mu bè-kohó bèn pànká wi ɪ wán.

8

Le Dónbeenĩ Hácírí wee wé ò o nùpue ɲúhú lé

¹ Hã laà na kà wán á bĩa wǎa páanía là a Yeesu *Krista, bán ɲúná máa sí. ² Mu bon, le Dónbeenĩ Hácírí, dño wee na le mukǎní o nùpue yi o páaníló là a Krista bño yi, á kǎnía mi mu bè-kohó bño lè mu húmú níi yi. ³ O *Moyiize lándá lá yí dà máa wé bǔn, lé bño ɓa nùpua yídàmu tun mu wéró wǎhú. Ɛε ká le Dónbeenĩ wó mu. Le nɔn mí za ó o ɓueé lá há sǎnía lè ɓa bè-kora wérowà bño, á léraráa ɓa ɲúná mu bè-kora níi yi. Lé ká síi le Dónbeenĩ wó á ɓóráa mu bè-kora ɲúhú, bǔn na lá wee yí ho pànká ɓa nùpua wán. ⁴ Le Dónbeenĩ wó ká síi bèra a na à wa dǎn wé bño ho lándá le wa wé à mu ɲii sí, warén na yí máa wé bño wa sía wee vá yi na yí se, à wa wee wé bño sí le Dónbeenĩ Hácírí yi. ⁵ Mu bon, bĩa wee ɓua mítén héha làa bño sí ɓa yi na yí se, bán yilera bò bño sí ɓa yi wán. Ká bĩa wee ɓua mítén làa bño le Dónbeenĩ Hácírí le ɓa ɓuaráa mítén, bán yilera bèn bò bño sí le Hácírí mu yi wán. ⁶ Yia wee ɓua mítén héha làa bño sí a yi, wón lá mu húmú wǎhú. A yia wee bè bño le Dónbeenĩ Hácírí le o wé yi, wón bèn lá le mukǎní na máa vé lè ho héerà wǎhú. ⁷ Lé bño á bĩa wee ɓua mítén héha làa bño sí ɓa sǎnía yi, bán lé le Dónbeenĩ zúkúsa. Ba yí máa wé bño le Dónbeenĩ lándá le ɓa wé. Ba yáa yí dà mu máa wé hùúu. ⁸ Bĩa wee ɓua mítén héha làa bño sí ɓa yi, bán bño yí dà máa wé sí le Dónbeenĩ yi.

⁹ Εε κά minén bán yí máa 6ua miten làa bïo sí mi sánia yi. Mi wee wé bïo le Dónbeenĩ Hácírí le mi wé, lé bïo le Hácírí mu wi mia. Hen cá a Krista Hácírí* mía nùpue na yi, se wón 6anso bïo yí sã a yi. ¹⁰ Εε cá a Krista wi minén yi, á mi yú le mukãñi le Dónbeenĩ Hácírí pánká yi, lé bïo mi téréna le Dónbeenĩ yahó. Mi ì hí bũn bon, ¹¹ εε cá le Dónbeenĩ na vènia o Yeesu á Hácírí wi mia, á lerén na vènia o Krista mu á mún ñ na le mukãñi mi sánia yi le Hácírí mu na wi mia pánká yi, hñn sánia so na bïo sã mu húmú yi.

¹² Wàn zàwa lè wàn hĩnni, bïo lé hã kíkãa wa wán lé à wa wé bïo sí le Dónbeenĩ yi, cá yínɔɔ à 6ua waten héha làa bïo sí wen. ¹³ Cá mi wee 6ua miten héha làa bïo sí mia, á mi ì hí. Εε cá mi khú mi kùrú sii bïo wéró yi le Dónbeenĩ Hácírí pánká yi, á mi ì keñ le mukãñi yi.

¹⁴ Mu bon, bĩa le Dónbeenĩ Hácírí wee dí yahó, bán 6úen6úen lé le Dónbeenĩ zàwa. ¹⁵ Le Hácírí na mi yú máa wé mia làa wobáaní, le máa dé zãñi mia. Le wee wé mia lè le Dónbeenĩ zàwa, á wa dà wee veráa le le «Abaa.» Mu kúará le: Í Maá. ¹⁶ Le Dónbeenĩ Hácírí mí beere yàa wee bío mu wéréwéré wa sĩa yi le wa lé le Dónbeenĩ zàwa. ¹⁷ Awa, á bïo wa lé le Dónbeenĩ zàwa, á hã kĩa na le dó mí jii le mí ì na mí zàwa mu yi á bïo mún sã warén yi. Wa à páaní hã yi là a Krista. Mu bon, cá wa tà wee páaní le lònbee yi làa wo, á wa mún khii páaní a cùkú yi làa wo.

Le Dónbeenĩ wi à 6a nùpua keñ le cùkú yi

* **8:9** O Krista Hácírí na bïo bía hen dén lè le Dónbeenĩ Hácírí 6úen6úen lée dà-kéni.

18 Le lònbee là mí sǐwà na wee yí wɛn ho zuia á yí dà máa tèé là ho cùkú na wa khíi yí le Dónbeenĩ cǎn. 19 Mu bon, mu bǐo búenbúen na le Dónbeenĩ léra á sǐi vá làa sòobéε wee lòní bǐo le Dónbeenĩ khíi zéenináa bǐa lé le zàwa. 20 Mu bon, mu bǐo búenbúen á wi ho pánká na bǐo ɲúhǔ mía níi yí. Yínɔ́n munén màkóo kera mu yí, yǐa léra mu lé yǐa wó mu.† εε ká ho dé mí sǐi lòní á ɲúhǔ pá wi mu bǐo mu cǎn. 21 Le Dónbeenĩ khíi fé mu bè-lénnii búenbúen ho yáaró pánká na mu wi níi yí lòn wobá-nǐi níi yí, á mu ù kéɛ míten, á à kéɛ ho cùkú yí làa bǐo le Dónbeenĩ zàwa wiráa míten bǐo sǐi. 22 Mu bon, wa zǔ le hàrǐ lòn zuia á mu wee ɲinika là a háa na sǎní wee búe bǐo sǐi. 23 Ká mu màhá yínɔ́n mu bè-lénnia mu mí dòn wee ɲinika. Warén na yú le Dónbeenĩ Hácírǐ wó, dén na lé le nín-yání bè-hǎnii, warén mún wee ɲinika á pannáa bǐo le khíi màɲá à lén wa ɲúná, à zéeni le wa lé le zàwa. 24 Wa fera búɲ bon. Ká wa fenló mu màhá lée bǐo na wa dó wa sǐa wee lòní. εε ká a nùpue hǐa mɔn mu bǐo na ó o wee lòní, se búɲ bǐo so ó o máa bǐnǐ máa lòní. Mu bǐo na ó o nùpue yǐo wi wán ó o so tǐn bǐnǐ ì lòní le? 25 εε ká wa dó wa sǐa wee lòní bǐo wa yǐo mía wán, se wa há wa sǐa wee lònínáa mu. 26 A le Dónbeenĩ Hácírǐ mún wee séeni wɛn, lé bǐo wa lé 6a yídàwa le Dónbeenĩ bǐo dǎnǐ yí. Mu bon, wa yí zǔ bǐo wa à fioráa. Lé búɲ te bǐo le Hácírǐ mu wee fio wa bǐo yí là há ɲinikaa na bǐo yara yí dà máa zéeni. 27 A le Dónbeenĩ na wee mi bǐo khíina zoó wi há sǐa yí, dén zǔ bǐo le Hácírǐ wi le fio. Mu bon, le Hácírǐ mu wee fio bǐa dó mí

† 8:20 Mi loɲ Bǐo ɲúhǔ búéeni vǔahǔ (Genèse) 3.17

sía le Dónbeenĩ yi bïo yi. Le wee wé mu làa bïo le Dónbeenĩ le mu koráa.

²⁸ Le Dónbeenĩ wee wé à mu bïo búenbúen wé ho cǔnú bïo bïa wa le cǔn, bán na le hueekaa làa bïo le lon làa bũ. ²⁹ Mu bon, le Dónbeenĩ fèra hueeka ba, á le mún fèra lon à le wé à ba bonmín lè le za, bèra a na à wón wé ba zà-kúii kǐnleso. ³⁰ Bán na le Dónbeenĩ fèra le mí ì wé bïo kà síi á le mún von, á bïa le von á le mún wó á ba téréna le yahó, á bïa le wó á ba téréna le yahó á le mún wó á ba yú le cùkú.

Le Dónbeenĩ waminĩ bïo

³¹ Bïo wa yàá wáa à bǐnǐ ì bío lé mu yén? Bïo le Dónbeenĩ wi làa wɛn, á yia dà à sánsá wɛn lé o yén? ³² Le Dónbeenĩ na yí pǎ mí za húmú, à le tà nɔn wo ó o húrun wa búenbúen bïo yi, á so máa na mu bïo búenbúen wɛn máa bè mí za mu wán le? ³³ Nùpue na dà à bàká bïa le Dónbeenĩ hueekaa yi wón mía. Lé bïo le Dónbeenĩ wó á ba téréna le yahó. ³⁴ Nùpue na wáa dà à síini ba júná wón mía. Lé bïo ó o *Krista húrun. Mu yàá yínɔí bǔn mí dòn, o vèera, á wi le Dónbeenĩ nín-tǐáni, á wee fio le yi wa bïo yi. ³⁵ Lée wée dà à fáa wɛn o Krista na wa wɛn níi yi? Lé ho yéréké na wé sá a nùpue yi lée, tàá lé le yidèéré? Tàá lé bïo ba nùpua wee beé wa lò bïo yi le? A lé le hǐni lè mu khemu lée, tàá lé mu bïo na dà wee dé le bóonii. Tàá lé mu húmú le? ³⁶ Mu ù wé wɛn làa bïo mu túararáa le Dónbeenĩ bíoni vǔahǔ yi: «Lé ùnén Dónbeenĩ bïo yi á wa wee zàanínáa wa mukáni làa wizooní búenbúen. Ba nùpua wee lá wɛn lòn pia na ba wà vaá búe.»[†] ³⁷ Εε κά mu búenbúen yi, á warén lé bïa lé ba san-báa

[†] **8:36** Mi loí Lení vǔahǔ (Psaumes) 44.23

binbirí o Krista na wa wɛn pànká yi. ³⁸Í láa mu yi binbirí le mu húmú, lè ho kɛɛ le mukǎnǐ yi, lè le Dónbeenǐ tonkarowà na ho wáayi, lè hǎ pànkáwá búenbúen, làa bǐo hǎ laà na kà wán, làa bǐo khii wé, ³⁹lè ho wáayi pànkáwá, làa hǎa ho tá yi, lè mu bè-lénǐa búenbúen, á dèe woon yí dà máa fáa wɛn le Dónbeenǐ waminǐ na le ðɛn wa Núhúso Yeesu Krista wán zéénǐa làa wɛn níi yi.

9

O Isirayɛele nǐpomu bǐo sǎ le Dónbeenǐ yi

¹Í ì mǐ ho tǔiá poni, í máa fɪ sabéré lé bǐo á ï bǐo sǎ a *Krista yi. A le Dónbeenǐ Hácírí mún wee zéení mu wéréwéré í sǐi yi le bǐo á ï ì bǐo á bon. ²Í yi wee dè làa sòobéɛ, á lò wee be mu bǐo yi. ³Mu bon, ínén í beɛre lá à fan le le Dónbeenǐ dǎnkání mi, à ï là a Krista fáa mǐn yi ká bún lá dà à séení wán zàwa lè wán hǐnni na làa mi lé ho sǐi kéní bǐo yi. ⁴Ba lé o *Isirayɛele nǐpomu. Le Dónbeenǐ wó ba lè mí zàwa, á zéénǐa mí cùkú làa ba, á bò le páanǐi lè mí sǐiwà làa ba. Le nɔn ho làndá ba yi, á zéénǐa bǐo ba wé è búaaní làa de làa ba. Le dó mí jii nɔn ba yi bǐo cèrèɛ dǎnǐ yi. ⁵Lé barén lé o *Abarahaamu là a *Izaaki là a *Zakoobu mǎnmǎnǐa, á mu nǐpomu dǎnǐ yi, á lé barén bàn sǐi ó o Krista mún buéé ton yi, wón na wi mu bǐo búenbúen núhú wán, á lé le Dónbeenǐ, á le khòonǐi bǐo sǎ yi fɛɛɛ. *Amiina.

Bǐa lé o Isirayɛele nǐpomu binbirí

⁶Bún wee zéení le bǐo le Dónbeenǐ dó mí jii le mí ì wé á le so khú yi le? Bùéé. ɛɛ ká bǐa ba wee ve làa Isirayɛele zàwa yínɔn bán búenbúen lé bǐa lé o zàwa binbirí. ⁷Ó o Abarahaamu zàwa mún yínɔn

bán búenbúen lé bía lé o zàwa binbirí. Mu bon, bïo kà lé bïo le Dónbeenĩ bía nòn o Abarahaamu yi: «Ba zàwa na á ì dó ì jii le ì na foñ, lé o Izaaki á ì ì ðĩn wán á fo ò yíráa ba.»* 8 Bũn wee zéení le o Abarahaamu zàwa na ó o ton búenbúen yínón Dónbeenĩ zàwa. Bía lé le zàwa lé bía le Dónbeenĩ dó mí jii bïo yi, na lé o Abarahaamu m̀nmanía. 9 Mu bon, hã jii-cúa na kà lé hĩa le Dónbeenĩ mà á dóràa mí jii: «Lóhó ló tíkà ká ì bĩnì ì buen ù cón ká mìn hĩa Sara ton o za báa.»† 10 Bũn pá yínón mu mí dòn. O Erebekea mún ton ba hénbénì lè wàn maá Izaaki. 11-12 Pãahũ na ba yàá ðĩn yí ton yi á yí wó bïo se làa bïo yí se, á le Dónbeenĩ bía bïo kà: «O kìnleso á à wé o f̀eso ton-sá.»‡ Le Dónbeenĩ bía bũn bèra a na à bïo le le mí ì wé à wé à lén. Le wee hueeka ba nùpua làa bïo sĩ le yi. Mu yí máa lé ba nùpua wárá yi, ká mu wee lé lerén na wee ve ba yi. 13 Làa bïo mu túararàa le Dónbeenĩ bionĩ vūahũ yi kà síi: «O wara a Zakoobu ò o día a Ezayuu.»§

Le Dónbeenĩ le mí ì wee bïo na à le wé mu

14 Awa, á bũn kúarà lé mu yén? Mu so wee zéení le le Dónbeenĩ yí térénna le? Bùéé dé! 15 Mu bon, bïo kà lé bïo le bía nòn o *Moyiize yi: «Ì le ì wé hii làa nùpue na, à ì wé le lè b̀anso. I le ì zũn nùpue na màkàrí à ì zũn b̀anso màkàrí.»* 16 Bũn wee zéení le yínón bïo ba nùpua wee cà mu, tàá bïo ba wee jii mí lò bïo yi. Ká le Dónbeenĩ na wee wé le hii lé ðio mu wee lé yi. 17 Bïo kà lé bïo bía le Dónbeenĩ

* 9:7 Mi loĩ Bïo jũhũ búenĩ vūahũ (Genèse) 21.12 † 9:9 Mi loĩ Bïo jũhũ búenĩ vūahũ (Genèse) 18.10, 14 ‡ 9:11-12 Mi loĩ Bïo jũhũ búenĩ vūahũ (Genèse) 25.23 § 9:13 Mi loĩ Malasii vūahũ 1.2-3 * 9:15 Mi loĩ Léró vūahũ (Exode) 33.19

bíoni vūahú yi: «ĩ dó fo lè ho *Ezipite kōhú bée bèra a na à ĩ dànló bío zūń, à ĩ yèni mún lé ho ðímíjá búenbúen yi.»† ¹⁸ Lé búń nɔn ká le Dónbeenĩ le mí ì zūń nùpue na màkárí, à le zūń b̀anso màkárí. Le le mí ì wé ò o nùpue yi ti, à le wé à b̀anso yi ti.

¹⁹ Ká lé búń mu karáa, jún-sí ó o búí á à t̀ua miĩ le lée webio nɔn le Dónbeenĩ mu pá wee záráa lè ɓa nùpua? Mu bon, yia dà à pĩ bío le Dónbeenĩ le mí ì wé wón mía. ²⁰ Nùpue so dà à pĩ bío le Dónbeenĩ le mí ì wé le? Dà-mínii so dà à t̀ua yia má le yi le lée webio nɔn ó o má mi kà le? ²¹ O sí-mí so yí dà máa mí ho córó làa bío ó o síi vá yi le? O le mí ì mí ðèè na bío jùhú wi làa sòobée, tàá ðio bío jùhú tà mía lè ho córó mu, ò o mí.

²² Awa, le Dónbeenĩ wi le zéení le mí síi wee cĩ, á wi le zéení mí p̀anká. A le j̀on pá j̀a mí yi làa sòobée bĩa le síi wee cĩ yi bío yi, na bío sã ho yáaró yi. ²³ Ká le màhã mún wi le zéení mí cùkú beenĩ làa bĩa le zūna màkárí, bán na le fèra wíokaa à ɓa kɛn le cùkú beenĩ mu yi. ²⁴ Bán sowaso lé warén. Le von wɛn lera ɓa *zúifùwa làa bĩa yínɔn ɓa zúifùwa t̀fahú. ²⁵ Bío ká lé bío le Dónbeenĩ bía mí j̀i-cúa fèero Ozee vūahú yi:

«Bia lá yínɔn ĩ nĩpomu
 á ĩ wé è ve le ĩ nĩpomu.
 Mu nĩpomu na á ĩ lá yí wa,
 á ĩ wãa wań làa sòobée.

²⁶ Hen na ɓa lá wé le:
 «Mí yínɔn ĩ nĩpomu»,
 á ɓa wée ve mia yi lè
 le Dónbeenĩ na wi fèèè zàwa.»‡

† **9:17** Milon Léró vūahú (Exode) 9.16 ‡ **9:26** Milon Ozee vūahú 2.1-3, 25

27 O ɲi-cúa fεero *Ezayii wón ɓèn bía ɓio kà pónpón o *Isirayεele ɲipomu dání yi: «Hàrí ò o Isirayεele ɲipomu wé boo lè mu yámú ɲumu ɲii hònlè bía ɓio síi, á ɓa sǎn-kéní mí dòn lé ɓia á à fen. 28 Mu bon, ɓio ó o ɲúhúso bía le mí ì wé o ò wé fùafùà ho tá wán.»§ 29 Làa ɓio ó o Ezayii mu mún pá fèra bíaràa ɓio kà:

«Le Dónbeenĩ na dà mu ɓio ɓúenɓúen
lá yí ká ɓia wa nɔnkāni can yi,
se wa ɓio lá à keñ
lè ho Sodɔɔmu lóhó ɓio síi,
wa ɓio lá à ɓonmín
lè ho Komɔɔre lóhó ɓio síi.»*

Le Dónbeenĩ wee wé à ɓa nùpua téréen le yahó

30 Awa, á ɓio wa wǎa à bío lé mu yén? ɓia yínáí ɓa *zúifúwa na yí cà à ɓa téréen, á le Dónbeenĩ wó á ɓa téréenna le yahó ɓa siadéro le yi ɓio yi. 31 O *Isirayεele ɲipomu bán ɓèn lá wi ɓa ñin ho làndá wán à térénnáa le Dónbeenĩ yahó á mu yí wó yí yú. 32 Lée webio nɔn ɓa yí wóràa mu yí yú? Lé ɓio ɓa yí cà à ɓa téréen le Dónbeenĩ yahó lè ɓa siadéro le yi, à ɓa wi ɓa téréen le yahó lè há wára na ɓa wee wé. A ɓa kākāna le huee na wee wé ò o nùpue lùwá wán.

33 Làa ɓio mu túararàa le Dónbeenĩ bíonĩ vūahú yi:

«Mí loñ, ho Sion lóhó yi,
á ï bàrá le huee
na wee kōkōn wán,
ho ɓúaaahó na wee lùwá a nùpue.
εε ká yia màhǎ dó mí síi ho yi,

§ 9:28 Mí loñ Ezayii vūahú 10.22-23 * 9:29 Mí loñ Ezayii vūahú 1.9; ɓio ɲúhú ɓúeenĩ vūahú (Genèse) 19.23-28

fo tà bía wéréwéré le o Yeesu lé o Núhúso, ká fo dó ũ s̄i binbir̄i le le Dónbeen̄i vènia wo léra 6a n̄i-hía t̄iah̄ú, á fo ò fen. ¹⁰ Mu bon, le s̄i na wee dé le Dónbeen̄i yi binbir̄i lé b̄io wee wé ò o n̄upue térén le yahó. Yia bía mí s̄idéró o *Krista yi b̄io wéréwéré, wón 6anso á le Dónbeen̄i á à fení. ¹¹ Mu bon, b̄io ká lé b̄io túara le Dónbeen̄i b̄ion̄i v̄uah̄ú yi: «N̄upue lée n̄upue na dó mí s̄i le Dónbeen̄i yi wón máa n̄iyi.»[†] ¹² Ba *zúifùwa làa b̄ia yín̄n̄ 6a zúifùwa á hueekaró mía yi. Ba búenb̄úen leéra o Núhúso n̄i-kéní yi, wón na wee wé mu tentemu làa b̄ia búenb̄úen na wee fio mu o c̄s̄n. ¹³ Mu bon, b̄io ká lé b̄io túara le Dónbeen̄i b̄ion̄i v̄uah̄ú yi: «N̄upue lée n̄upue na à ve o Núhúso, ó ò k̄an̄i.»[§]

¹⁴ Εε ká 6a so dà à ve o Núhúso ká 6a yí dó mí s̄ia wo yi le? A 6a so dà à dé mí s̄ia wo yi ká a b̄úí yí zéen̄ia o b̄io á 6a yí n̄á le? A 6a so dà à n̄í mu ká a b̄úí yí buera mu le? ¹⁵ A mu so dà à bue ká a b̄úí yí tonkaa mu b̄io yi le? Làa b̄io mu túarar̄aa le Dónbeen̄i b̄ion̄i v̄uah̄ú yi ká s̄i: «Bia wee 6uen lè h̄a b̄in-tentewà á miló s̄i-wεε 6ènt̄in wi làa s̄ob̄εε.»^{*} ¹⁶ Ká 6a búenb̄úen màh̄á yí b̄ò le Dónbeen̄i b̄in-tente yi. Mu bon, b̄io ká lé b̄io ó o *Ezayii b̄ia: «Núhúso, lé o yén yàá dó mí s̄i le b̄in-tente na wa wee bue yi?»[†] ¹⁷ Lé ká s̄i á le s̄idéró le Dónbeen̄i yi wee lé le b̄ion̄i na ó o n̄upue wee n̄í yi, á le b̄ion̄i mu lé o Krista b̄io bueró.

¹⁸ Awa, le í tùa mia: O *Isirayεele n̄ipomu á yí n̄á le b̄in-tente mu le? Ba n̄á le. B̄io ká lé b̄io túara le Dónbeen̄i b̄ion̄i v̄uah̄ú yi:

[†] **10:11** Mi loñ Ezayii v̄uah̄ú 28.16 **§ 10:13** Mi loñ Zowεele v̄uah̄ú 3.5 ^{*} **10:15** Mi loñ Ezayii v̄uah̄ú 52.7 [†] **10:16** Mi loñ Ezayii v̄uah̄ú 53.1

«Le Dónbeenĩ bín-tente
á bènbéra hã lùà búenbúen.

Le buera nòn

ho ðímíjǎ nùpua búenbúen yi.»†

¹⁹ Le ĩ wíoka tùa mia: A lé o Isirayεele nìpomu
yí zũna mu kúará le? Awa, á bïo kà lé bïo ó o
*Mɔyiize fèra bía mu ðání yi:

«Ĭ ì wé á bía yínón ĩ nìpomu
á mi ì dí lè le yandee.

Ĭ ì wé á mi sĩa á à ðĩ

mu nìpomu na hácírí mía yi.»§

²⁰ Le *Dónbeenĩ nì-cúa fεero Ezayii yáá henía mí sii
ò o bía bïo kà:

«Bia lá yí máa cà mi
á yú mi.

Bia lá yí máa fio ðεε ĩ cón

á ĩ zéenia lè ĩten.»*

²¹ Ká a Isirayεele nìpomu ðání yi, á le Dónbeenĩ
nì-cúa fεero Ezayii pá bínía le le Dónbeenĩ bía bïo
kà: «Làa wizooní búenbúen ká ĩ wee dá ĩ níi ve
o Isirayεele nìpomu na yí máa bè ĩ bionĩ yi, à ba
kãa.»†

11

Le Dónbeenĩ yi pǎ a Isirayεele nìpomu bïo

¹ Awa, le ĩ tùa mia: Le Dónbeenĩ pá a *Isirayεele
nìpomu le? Bùeé dé! Lé bïo á ĩnén mún lé ba
nĩ-kení, á lé o *Abarahaamu m̀nmanĩi. Ĭ ló a
Bēnzamεε nùwã bàn zĩ-núhũ yi. ² Le Dónbeenĩ
nìpomu na le fèra hueekaa á le yí pǎ. Mi bíní leéka

† **10:18** Milorĩ Lení vūahũ (Psaumes) 19.5 § **10:19** Milorĩ Lándá
zéeniló vūahũ (Deutéronome) 32.21 * **10:20** Mi lorĩ Ezayii vūahũ

65.1 † **10:21** Mi lorĩ Ezayii vūahũ 65.2

le Dónbeenĩ bíonĩ vūahũ bíoní na kà bïo, hĩa ó o ñi-cúa fεero *Elii mà nɔn le Dónbeenĩ yi ká a sli yí wan o Isirayεele ñipomu bïo na 6a wó yi. O le: ³ «Núhũso, ũ ñi-cúa fεerowà á 6a 6ó. Ũ muinĩ yεenii lùà á 6a fù. Lé ínén ĩ dòn ká, á ínén 6a mún wi 6a 6úe.»* ⁴ A bïo kà lé bïo le Dónbeenĩ bĩa nɔn wo yi: «Ba báawa muaaseé hẹ̀nun á ĩ ká lè ĩten. Bán yí 6úrá le dofiní na 6a le Baale yahó á yí 6úaanía le.»† ⁵ Mu mún ka kà sli ho zuia. Le Dónbeenĩ sãamu bïo yi, á 6a sɔn-kéní lé bĩa le léra. ⁶ Lé le sãamu bïo yi á le hueekaa 6a, ká yínɔn bïo 6a wó bïo yi. Ká bũn mía se le sãamu wãa yínɔn sãamu.

⁷ Lée webio á mu wee zéení? Mu wee zéení le bïo ó o Isirayεele ñipomu lá wee cá á 6a yí yú. Bĩa le Dónbeenĩ hueekaa lé bĩa yú mu. Ká bĩa ká bán yiwa wãa tunka. ⁸ Mu bon, bïo kà lé bïo túara le Dónbeenĩ bíonĩ vūahũ yi:

«Le Dónbeenĩ wó á 6a háciira mía.

Le wó á hàrí lòn zuia

à 6a yí dà máa mi,

á yí dà máa ní bïo.»‡

⁹ O *Daviide mún bía bïo kà:

«Le 6a bè-dínii wé lòn dádá,

lòn kǎhũ na 6a à tè yi,

à bïo ko làa ba à sá 6a yi.

¹⁰ Le 6a wé 6a muiiwà,

à yí bini yí mi dèε.

Ñi le lònbee 6a ñúná yi.»§

* **11:3** Mi loń Bá-zàwa nín-yání vūahũ (1 Rois) 19.10, 14 † **11:4**

Mi loń Bá-zàwa nín-yání vūahũ (1 Rois) 19.18 ‡ **11:8** Mi loń Lándá zéeníló vūahũ (Deutéronome) 29.3; Ezayii vūahũ 6.10

§ **11:10** Mi loń Lení vūahũ (Psaumes) 69.23-24

11 Awa, le í tùa mia: Mi wee leéka le lé 6a *zúifùwa lùwá á mu vóráa le? Bùeé dé! Εε ká lé 6a wékheró pánká yi á hã sliwà na ká nùpua bò yi feraráa. A bũn lé bïo dó le yandee 6a zúifùwa mu yi. 12 Ba wékheró wó á ho ðímíjána nùpua yú mu bè-tentewà le Dónbeenĩ bïo ðání yi. A bïo 6a khon ho kãníló yi wó á bïa yínɔń 6a zúifùwa yú mu bè-tentewà le Dónbeenĩ bïo ðání yi. Bũn wee zéení le ká 6arén zúifùwa hĩa tà ho kãníló bïo, á mu bè-tentewà mu á à wíoka à dé wán.

Le v̄nd̄εε na ló míten làa ðio 6a fá bïo

13 Hã làa na ká wán, á minén na yínɔń 6a *zúifùwa lé mia á ï wee bíoráa. I lé o Yeesu tonkaro bïa yínɔń 6a zúifùwa cón, á ï sli wan ho tonló mu bïo yi. 14 I wi à mu yandee zo wán sli nùpua na lé 6a zúifùwa à kãnínáa 6a ñ-dòndáa. 15 Mu bon, bïo le Dónbeenĩ ñàana 6a bánía, á bũn wó á ho ðímíjána làa de bínía sí. Awa, ká le Dónbeenĩ bínía tà 6a bïo, á bũn so máa keń lè 6a húrun vèera le? 16 Ká ho ðínló bè-yáa bïo sã le Dónbeenĩ yi, se hĩa ká 6úen6úen bïo mún sã le yi.* Ká le v̄nd̄εε naní bïo sã le Dónbeenĩ yi, se le 6àn lakara bïo mún sã le yi. 17 O *Isirayεεle ñipomu ka lòn oliivewa v̄nd̄εε na fá, á 6a kúiora lakara 6úi. Ùnén na yínɔń o zúifù ka lòn oliivewa v̄nd̄εε na ló míten lakahó á 6a séra 6ueé céera hã oliivewa v̄nd̄εε na fá yi, á ho lakahó mu bò yi wee yíráa dén yuaamu. 18 Lé bũn ñon á fo yí ko à ù yòní ùten, à zùan bïa ka lòn lakara na 6a kúiora yi. Fo ò yòní ùten le we? Yínɔń ùnén ñon á hã naní yïo wi luaráa, hã naní lé hĩa ñon á ùnén yïo wi lua.

* 11:16 Mi loń Miló v̄uahú (Nombres) 15.19-21

19 Nún-sí fo dà à bío: Hã lakara mu kúiora bèra a na à ìnén dàń cɛé. 20 Mu bon, ɓa ka lòn lakara na kúiora, lé bïo ɓa yí dó mí sĩa le Dónbeenĩ yi. Ūnén ɓa ɓèn cɛéra, lé bïo ũ dó ũ sĩa le Dónbeenĩ yi. Ɛɛ ká ũ màhã pa ũten bïo, yí yòoní ũten mu bïo yi. 21 Mu bon, ká le Dónbeenĩ hĩa wee kúio le vɛndɛɛ na fá lakara, se le mún dà à wé mu ɓàn sii lè ũnén. 22 Awa, loń: Le Dónbeenĩ wee wé mu tentemu lè ɓa nùpua, á le mún jii. Le jii ɓĩa yí máa bè le Dónbeenĩ mu bíonĩ yi wán, ká ũnén á le è wé lè mí tentemu ká fo tà bò mu wõhũ. Ká ɓũn mía á ũnén á le mún ñ sɛn lòn lakahó. 23 Ká ɓa zúifùwa khii ɓĩnía tà dó mí sĩa le Dónbeenĩ yi, á le è ɓĩnĩ ì cɛé ɓa hen na ɓa fù wi yi lè ho yahó, mu wéro pànká wi le cɛn. 24 Mu bon, ũnén wón sĩa binbirĩ ka lòn vɛndɛɛ na ló mĩten ɓàn lakahó. Fo séra á ɓueé cɛéra le vɛndɛɛ na fá yi, ká hón yínɔń ũ sĩa. Ba zúifùwa bán lá lé le vɛndɛɛ na fá ɓàn lakara. A ɓa ɓĩnĩ cɛéró le vɛndɛɛ na ɓa ló yi á lònbee máa keń le Dónbeenĩ cɛn.

O Isirayɛle nĩpomu kãníló bïo

25 Wàn zàwa lè wàn hĩnni, bio le Dónbeenĩ le mí ì wé na sà yi á ì zéeni làa mia, bèra a na à mi yí wé miten lè mu bè-zúrminĩ ɓànsowà: O *Isirayɛle nĩpomu sán-kéní á à dɛn máa zúrĩ bïo ɓúi yara, fúaa ká hã sĩa-viò nùpua na le Dónbeenĩ hueekaa ɓúenɓúen yú ho kãníló vó. 26 Ɓũn món ó o Isirayɛle nĩpomu màhã à kãní, làa bïo mu túararãa le Dónbeenĩ bíonĩ vūahũ yi:
«O kãníló á à lé ho Sion lóhó yi.
O *Zakoobu zĩ-júhũ nùpua
píló làa de á le è khíní yi.
27 Dén lé le páanĩ na á ìnén Dónbeenĩ

á à bè làa ba ká í séra 6a bè-kora día.»†
 28 Bïo 6a zúífùwa pǎ le bín-tente bïo, á 6a wó le Dónbeenĩ zúkúsa, lé bǔn bïo yi á minén yúráa ho kǎníló. Ká bïa le Dónbeenĩ hueekaa wó le mí nǐpomu, á le wa bǎn maáwà bïo yi. 29 Mu bon, le Dónbeenĩ hǐa hǎn bïo, à le máa bǐnǐ fé mu. Le hǐa von nùpue na, à le máa bǐnǐ pǐ bǎnso. 30 Bïo mi yánkaa yí bò le Dónbeenĩ biónǐ yi, á hǎ laà na kà wán á le Dónbeenĩ wó le hii làa mia 6a *zúífùwa pǐló làa de bïo yi. 31 Lé làa bǔn á 6arén mún yí bò le Dónbeenĩ biónǐ yi hǎ laà na kà wán, bèra a na à bïo le Dónbeenĩ zǔnnanáa minén màkárí, à le mún zǔn 6arén màkárí làa bǔn bïo. 32 Mu bon, le Dónbeenĩ día á 6a nùpua búenbúen wee pǐ le biónǐ bïo, à le bè yi bǐnǐ zǔnnáa 6a búenbúen màkárí.

Le Dónbeenĩ dà po mu bïo búenbúen

33 Eee! Le Dónbeenĩ bïo búenbúen 6èntǐn jii sú. Le bè-zǔnminǐ lè le bïo zǔnǐló á jii yí zǔ. Bïo le le mí ì wé á nùpue yí dà máa zǔn. Á mu wéró yara á nùpue mún yí dà máa zǔn. Bïo kà lé bïo túara le Dónbeenĩ biónǐ vǔahǔ yi:

34 «Lée wée dà à zǔn o Núhǔso yilera?

Lée wée dà le zéení á à na a yi?

35 A lée wée dà mu bïo á à hǎ làa wo

ò o bè yi hǎnǎa bǎnso?»‡

36 Lé bïo mu bïo búenbúen wee lé o cǎn. Lé orén pánká yi á mu búenbúen wiráa, á bïo sǎ a yi. Le ho cùkú bïo sǎ a yi féee. *Amiina!

12

Wa wi le mukǎn-fǐnle yi là a Krista

† 11:27 Mi lorǐ Ezayii vǔahǔ 59.20-21 ‡ 11:35 Mi lorǐ Ezayii vǔahǔ 40.13; Zoobu vǔahǔ 41.3

¹ Wàn zàwa lè wàn hĩnni, bïo le Dónbeenĩ wáa zéenia mí tentemu làa wɛn kà síi, á ì ì hení bïo kà làa sòobéé á à na mia: Mi na miten búenbúen le Dónbeenĩ yi lòn muini yia ká mi yio ñòn wi lua, à bïo sí le yi, à bïo wé sí le yi. Bũn lé le búaani binbirĩ na mi ko mi búaani lè le Dónbeenĩ. ² Mi yí bè ho ñmĩná bïowa na yí se yi, ká mi día le le Dónbeenĩ yèrémá mí hácirí à wé lè le hácirí dà-finle. Lé bũn á à na ká mi ì zũn bïo le Dónbeenĩ síi vá yi, bũn na se, á bïo sí le yi, á ñii tun.

³ Le Dónbeenĩ sãamu na le wó làa mi bïo yi, á ì ì bïo bïo kà á à na mi búenbúen yi: O búii yí leéka le mí bïo ñuhũ wi po bïo ó o bïo karáa. Ká mi ñi-kéní kéní wé búa miten làa bïo mi bïo karáa à héha lè mi síadéro le Dónbeenĩ yi, bïo le ñon pánká mia. ⁴ Mu bon, o núpue sãnia léé dà-kéní, ká bïo cɛékaa mín yi wó hã bũn lé bïo boo, á mu lè mí dà-kéní kéní bè-wénia mún wi mín ñúná yi. ⁵ Làa bũn síi á warén mún boo, ká wa búenbúen lé hã sãnia dà-kéní wa páaníló là a *Krista bïo yi. Wa búenbúen cɛékaa mín yi, yia lè mí lahó, yia lè mí lahó, làa bïo ó o núpue sãnia bïowa cɛékaaráa bïo síi. ⁶ Mu bïo wéro pánká á le Dónbeenĩ ñon wa ñi-kéní kéní yi mín ñúná yi. Yia le Dónbeenĩ ñon mí ñi-cúa fɛéro pánká yi, à bânso wé wé mu à héha lè le síidéro le Dónbeenĩ yi. ⁷ Yia le ñon ho pánká yi ò o wé séení ba núpua, à wón wé séení ba. Yia le ñon ho pánká yi ò o wé kàrán ba núpua, à wón wé kàrán ba. ⁸ Yia le ñon ho pánká yi ò o wé hĩí ba núpua sía, à wón wé hĩí ba sía. Yia le Dónbeenĩ ñon ho pánká yi ò o wé hã ba núpua lè mu bïo, à wón wé hén mí yi à hãnáa ba. Yia le ñon ho pánká yi ò o wé dí ba núpua yahó, à wón sòobá míten mu wéro yi. Yia le ñon ho

pànká yi ò o wé zūń ɓa nùpua màkàrí, à wón wé wé mu lè le sɪ-wɛɛ.

⁹ Mi le ɓio mi wa làa mɪn à ɓio wé ho tũíá poni. Mi ɲin mu bè-kora, à ca mi kuio mu bè-tente wéró yi. ¹⁰ Mi wań mɪn làa sòobéɛ làa ɓio á ɓa zàwa mɪn yi ko ɓa wańnáa mɪn ɓio síi. Mi wé kɛ̀nbi mɪn, à dé mí sòobéɛ mu yi. ¹¹ Mi ca mi kuio o Núhũso tonló sáró yi, mi yí dí parí, à wé mu lè mí sɪa ɓúenɓúen. ¹² Mi wé zámaka ɓio mi dó mi sɪa wee lòní ɓio yi. Mi wé hĩ mi sɪa le lònbee pãahũ, à wé fio le Dónbeenĩ yi fɛɛɛ. ¹³ Mi wé séení mɪn zàwa lè mɪn hĩnni kèrètɛwa làa ɓio ɓa màkóo wi yi. ɓia wee làa mi wán á mi wé ɓua sese.

¹⁴ Mi wé fan mu bè-tentewà à na ɓia wee beé mi lò yi, mi wé fan ɓɪn, ká mi wé yí dánkání ɓa. ¹⁵ ɓia wé wee zámaka, à mi zámaka làa ba. ɓia wé wee wá, à mi wá làa ba. ¹⁶ Mi wé mí yilera làa dà-kéní. Mi wé yí yòní mítén, ká mi wé liiní mítén, à tà páaní lè ɓa nĩ-khenia. Mi yí wé mítén làa bè-zūńminĩ ɓànsowà.

¹⁷ Yia wé wó khon làa mia, à mi yí wé yí khe lè ɓànsò. Mi wé wé mu tentemu lè ɓa nùpua ɓúenɓúen. ¹⁸ Ká mu dà wee wé, à mi sòobá mítén, à ho héerà kɛ́n minén lè ɓa nùpua ɓúenɓúen pãahũ, ká ho bàn yáaró yí lé mia. ¹⁹ Minén na á ĩ wa làa sòobéɛ, mi wé yí dĩ yúaa mitén, ká mi dé mu le Dónbeenĩ níi yi. Mu bon, ɓio kà lé ɓio túara le Dónbeenĩ ɓionĩ vūahũ yi: «Hã yúaa điró ɓio sã miĩ. Yia ko làa ɓio na, á ĩ wé mu lè ɓànsò, lé ĩnén Núhũso Dónbeenĩ ɓía mu.»* ²⁰ Mu pá ɓinía túara: «Hen ká ũ zúkúso le hĩni wee ɓúe, à ũ na mu ɓio wo yi le o dí. Ká le ɲu-hãní dà a, à ũ na mu ɲumu wo yi le o

* **12:19** Mi loń Lándá zéeníló vūahũ (Deutéronome) 32.35

ju. Ká fo wee wé kà, á mu ù keń lòn donfūaa á fo wee khá bè b̀anso juhũ wán.»† 21 Mi yí le mu bè-kora yí p̀anká mi wán, ká mi wé wé mu bè-tentewà à yíráa ho p̀anká mu wán.

13

Ho p̀anká ya-díwá lé le Dónbeenĩ bàrà 6a

¹ Ba nùpua búenbúen ko 6a wé bè ho p̀anká ya-díwá bióní yi. P̀anká ya-díwá yí dà máa keń ká le Dónbeenĩ yí ǹon mu níi. ² Lé búń ǹon ká yí p̀a 6a b̃io, se b̀anso p̀a le Dónbeenĩ b̃io na le b̀o. Ká yía wee wé búń se o wee síiní mí juhũ mítén. ³ Yía wee wé mu bè-tente wón yí ko ò o z̃ón ho p̀anká ya-díwá. Ká yía wee wé mu bè-kora wón ko ò o z̃ón 6a. Hen ká fo wi à ù wé yí z̃ón ho p̀anká ya-díwá, à ù wé wé mu bè-tentewà, á 6a wé è wíoka ù yèni. ⁴ Mu bon, ho p̀anká ya-díwá lé le Dónbeenĩ tonsáwá ù séeníló b̃io yi. Eε ká ù b̀en wee wé mu bè-kora, à ù z̃ón, lé b̃io le Dónbeenĩ ǹon ho w̃ohũ 6a yi à 6a bé b̃ia wee wé mu bè-kora. Hen ká 6a wee bé b̀anso, se lé le Dónbeenĩ tonló na le kàràfáa 6a yi á 6a wee sá, à zéení làa yía wee wé mu le le Dónbeenĩ síi wee c̃i b̀anso yi. ⁵ Lé búń ǹon ó o nùpue ko ò o wé wé b̃io ho p̀anká ya-díwá le o wé, bèra a na à le Dónbeenĩ síi yí c̃i a yi, à mún wé bè mu yi lé b̃io ó o z̃u le búń lé b̃io téréna.

⁶ Lé búń b̃io yi á mi mún ko mi wé sàánínáa ho lànpo. Lé b̃io le Dónbeenĩ lé d̃io kàràfáa ho tonló mu 6a yi le 6a sá ho sese. ⁷ Mi ko mi na b̃io nùpue na yi, à mi na mu wo yi: Yía b̃io lée lànpo, à mi

† 12:20 Mi loń Wáhio ṽuahũ (Proverbs) 25.21-22

sàání ho wo yi. Bïo ko mu sàání ho pànká ya-díwá yi à mi sàání mu. Yïa mi ko mi kònbi, à mi kònbi o. Yïa ko làa hézání, à mi hézón wo.

Yïa wa ba nùpua se bànso bò le Dónbeení làndá yi

⁸ Mi yí le kee búí keń mia. Bïo ko mu keń mia lòn kee féé lé mi wańmínló. Yïa wa mín zàwa lè mín hínni, se wón wee wé bïo ho làndá le o wé binbirí. ⁹ Mu bon, hã làndáwá na ká á mi zū: «Yí wé há-fé tàá bá-fé. Yí búe nùpue. Yí ñuaa bïo. Yí le ũ yïo lé mi ninza bïo.»* Hón làndáwá so làa hĩa ká búenbúen á ñii wee sí le bióní dà-kéní na ká yi: «Wań mi ninza làa bïo á fo waráa ũten bïo síi.» ¹⁰ Yïa wa mí ninza binbirí á máa wé bïo na yí se làa wo. Yïa wa mí ninzàwa se wón wee wé bïo ho làndá le o wé binbirí.

Mi wa bua waten sese à lònínáa o Krista buenló

¹¹ Mi wa wé làa bún, sònkú bïo mi yáa zū ho pãahú na wa wi yi síi. Ho pãahú dòn à mi fání mí yïo. Mu bon, hã làa na ká wán á ho kãníló wãa sùaràa làa wen á po pãahú na wa búaa wa siadéro o *Krista yi ñúhú. ¹² Ho tá ñi-kíaa, hen làa cínú ká ho ò tí. Awa, á mi wãa le wa díaa hã wára búenbúen na wee wé le tóbíri yi. Mi wa lá mu khoomu tonló sía à sáráa. ¹³ Mi wa bua waten sese lòn nùpua na wi mu khoomu yi bïo síi. Mi yí wa dé waten ho dàndínló lè ho ña-ñunló yi. Mi yí wa dé waten ho bá-fénló lè ho há-fénló yi, à yí dé waten mu koomu yi. Mi yí wa dé waten hã fio lè le yandee yi. ¹⁴ Mi le o Núhúso Yeesu Krista bïo à keń mia. Mi yí díaa le

* **13:9** Mi loń Léro vūahú (Exode) 20.13-17; Làndá zéeníló vūahú (Deutéronome) 5.17-21; Lení vūahú (Psaumes) 19.18

bïo mí sïa wee vá yi na yí se à yí pànká mi wán, à mi wé wé bïo sí mïa.

14

Mi wé yi citi min ðinlô bïo yi

¹ Yïa sïidéro yí fára yí tïna sese le Dónbeenï yi á mi wé zún buaró, à wé yí wãani bïo ó o wee leéka. ² Làa bïo síi á ba búi wee leéka le mi dà mu bè-dínii búenbúen wé è dí, εε ká ba búi na siadéro le Dónbeenï yi á yí fára yí tïna sese bán bèn lé ho ðinponi mí ðòn ba wee dí ká hã taa níi ló. ³ A yïa wee dí mu bè-dínii búenbúen yí ko ò o zùarí yïa yí máa là hã taa yi. Làa búñ síi, á yïa yí máa là hã taa mún yí ko ò o citi yïa wee dí mu bè-dínii búenbúen, lé bïo le Dónbeenï mún tà wón bïo. ⁴ Ùnén lé o yén á à citiráa o ñi-veere ton-sá? O wó se loo, o wó khon loo, se ba ñúhúso lé yïa á à fεε mu tũíá. O yàá à wé á mu ù wé se, lé bïo ó o Ñúhúso pànká wi dà à séení a.

⁵ O búi cón á hã wizooní ñúná wi po mín. εε Ká a búi cón á hã wizooní búenbúen lée dà-kení. Mi ñi-kení kení ko mi láa bïo mi wee leéka yi mu ðání yi. ⁶ Yïa le hã wizooní ñúná wi po mín wee wé mu o Ñúhúso bïo yi. Yïa bèn wee dí mu bè-dínii búenbúen wón mún wee wé mu o Ñúhúso bïo yi. Mu bon, o wee dé le Dónbeenï bára ká mí bè-dínii bïo yi. Á yïa wee dí ho zen-buahó bïo mí ðòn wón mún wee wé mu o Ñúhúso bïo yi. Wón mún wee dé le Dónbeenï bára ká. ⁷ Mu bon, wa tïahú á yïa mukáni wi mítén bïo yi wón mïa, á yïa á à hí mítén bïo yi wa tïahú wón mún mïa. ⁸ Hen ká wa yïo wi lua, se lé o Ñúhúso á wa yïo wi lua bïo yi. Ká wa húrun, se lé o Ñúhúso á wa mún húrun bïo yi.

Awa, á hàrí wa hí loo, à wa yïo wé lua loo, se wa bïo pá sã a Núhũso yi. ⁹ Mu bon, o *Krista húrun á vèera bèra a na ò wé bïa húrun làa bïa yïo wi lua Núhũso. ¹⁰ Ká ùnén, lée webio nɔn á fo wee cítiráa mìn za tàá mìn hĩnló? A ùnén bèn, lée webio nɔn á fo wee zùarínáa mìn za tàá mìn hĩnló yi? Wa búenbúen khíi dĩn Le Dónbeenĩ yahó á le è cítí. ¹¹ Mu bon, bïo kà lé bïo túara le Dónbeenĩ bionĩ vũahũ yi:

«Ìnén Núhũso á wi féeεε.

Ho dĩmĩná nùpua búenbúen

á à fàrá mí nɔnkórúná wán ì yahó,

ba búenbúen á à bïo le ì lé le Dónbeenĩ bïo bon.»*

¹² Làa bũn sli, á bïo wa nĩ-kéní kéní wó á wa ko wa zéení na le Dónbeenĩ yi.

Yí dé mìn za tàá mìn hĩnló bè-kora wéró yi

¹³ A mi wãa yí le wa wé cítí mìn. Bïo kà lé bïo á mi le mu keń mi yiwa: Mi yí wé bïo búii na à dé mìn za tàá mìn hĩnló kèrètĩε mu bè-kora wéró yi. ¹⁴ Ì páaníló là a Núhũso Yeesu bïo yi, á ì zũ mu, á mún láa mu yi le mu bïo búenbúen wee ce le Dónbeenĩ yahó. εε ká a búii wee leéka le mu búii yí máa ce, se mu bèn yí máa ce b̀anso c̀n. ¹⁵ Ká mìn za tàá mìn hĩnló lò hĩa wee be ùnén bè-dínii bïo yi, se fo wãa yí máa zéení le fo wa a. Yí wé bèra a na à mìn za tàá mìn hĩnló na ó o *Krista húrun bïo yi à hĩa vĩ ùnén bè-dínii bïo yi. ¹⁶ Bïo se minén c̀n á yí ko mu wé à ba nùpua wé bini bío mu bè-kohó bïo mi dĩnĩ yi. ¹⁷ Mu bon, le Dónbeenĩ bá-zamu bïo yí máa zéení bè-dínii tàá bè-ɣunii bïo. Mu lé ho térénló, lè ho h́erà, lè hã zãmakaa na le Dónbeenĩ Hácírí wee

* **14:11** Mi loń Ezayii vũahũ 45.23

na. ¹⁸ Yia wee sá a Krista tonló làa bñn bño síi wón bño á à wé sí le Dónbeenĩ yi, á ba nùpua mún ñ tà a bño.

¹⁹ Awa, á wa ko wa ca wa kuio à wé wé bño á à dé ho héerà wa pãahũ, làa bño wa ñi-kéní kéní ì wé á wa síadéro le Dónbeenĩ yi á à wíoka à dé wán.

²⁰ Yí loñ mu bè-dínii yi à yáaráa le Dónbeenĩ tonló. Mu bon, mu bño búenbúen dà wee dí. Éé ká mu bè-dínii na à wé á mi ninza à wé mu bè-kohó bñn yí se.

²¹ Bño se, lé ũ khí mu bño búenbúen na dà à dé mìn za tàá mìn hĩnló mu bè-kora wéro yi. Hàrí mu wé

taa, tàá ðivén ñuló, tàá bè-vio. ²² Le síidéro na fo yú mu bño mu ðání yi ũ ñua ũ ðòn le Dónbeenĩ yahó.

Yia síi yí máa kán wo bño á ñanso wee ñua lè mítén ðání yi, wón ñuhũ sí. ²³ Ká yia síi wee kán wo o bè-dínii búii ðání yi, se wón ñanso ñuhũ sú, lé bño ó o yí máa wé mu à héha lè mí síidéro le Dónbeenĩ yi. Bño léé bño na yí máa wé héha lè le síidéro le Dónbeenĩ yi, bñn léé bè-kohó.

15

Wa ko wa wé hĩ wa sía

¹ Warén na síadéro le Dónbeenĩ yi fára tina ko wa wé hĩ wa sía bña síadéro yí fára yí tina bño yi. Wa yí ko wa wé wé bño sí wén. ² Wa ñi-kéní kéní ko wa wé wé bño sí wán zàwa lè wán hĩnni yi, na à séení ña, bèra a na à ña síadéro le Dónbeenĩ yi va lè ho yahó. ³ Mu bon, o *Krista yí wó bño sí a yi, búeé. Bño ká lé bño bía le Dónbeenĩ bíonĩ vũahũ yi: «Hã bín-kora na ña nùpua bía ñon ùnén Dónbeenĩ yi lé ñnén á hã bía ñon yi.»* ⁴ Le Dónbeenĩ bíonĩ

* **15:3** Mi loñ Lení vũahũ (Psaumes) 69.10

võnna na túara hàánĩ búenbúen túara bèra a na à hã kàrán wɛn, à wa dàń hĩ wa sĩa, à sĩa wé hereka. Lé búń wee na à wa dàń dé wa sĩa lòoní bïo le Dónbeenĩ dó mí jii le mí ì wé. ⁵ Le le Dónbeenĩ na le sí-hĩlè lè le sí-hebútee wee lé cón à wé à mi wé wíoka jí mín yi, làa bïo ó o Yeesu Krista le mu wéráa. ⁶ Lé búń ñ na ká mi búenbúen á à wé le jii dà-kéní, á à déráa ho cùkú le Dónbeenĩ yi, dén na lé wa Núhúso Yeesu Krista bân Maá.

⁷ Awa, á mi cén wé tà mín yi làa bïo ó o Krista tàráa mia bïo síi à déráa ho cùkú le Dónbeenĩ yi. ⁸ O Krista bueé wó ba *zúífùwa ton-sá, á tíraráa bïo le Dónbeenĩ dó mí jii le mí ì wé è na bân maáwà yi jii à zéení le ká le Dónbeenĩ bía bïo na à le máa lé mu món. ⁹ O Krista mún bueé wó á bía yínɔ́n ba zúífùwa wee dé ho cùkú le Dónbeenĩ yi le hii bïo yi, làa bïo mu túararáa le Dónbeenĩ bionĩ vūahũ yi kà síi:

«Lé búń te bïo á ã wé è sío
á à khòonínáa fo hã síwà nùpua t̄ahũ.»†

¹⁰ Mu mún túara:

«Síwà nùpua,
mi páaní zámaka lè le Dónbeenĩ ñipomu.»‡

¹¹ Mu mún bínía túara:

«Dímíjǎ kǎna búenbúen nùpua,
mi khòoní a Núhúso,
síwà búenbúen nùpua,
mi zéení a beemu.»§

¹² Le *Dónbeenĩ jii-cúa fεero *Ezayii mún bía bïo kà:

† 15:9 Mi loń Samuwεεle nín-yání vūahũ 22.50 ‡ 15:10 Mi loń Lándá zéeníló vūahũ (Deutéronome) 32.43 § 15:11 Mi loń Lení vūahũ (Psaumes) 117.1

«Nùpue búí á à lé o Zesee zĩ-ɲúhũ nùpua tíahũ
á à dí hã síiwà ɲipomu yahó,

á mu ɲipomu mu mún ñ dé mí s̄i wo yi.»*

¹³ Le le Dónbeenĩ na wee wé à mi dé mí s̄ia lòní b̄io le dó mí ɲii le mí ì wé, à wé à mi k̄erĩ ho h̄eerà lè hã z̄amakaa na ɲii mía yi mi s̄iadéró le yi b̄io yi. Lé b̄ũn ñ na ká le Dónbeenĩ mu Hácírí p̄anká yi, á mi ì d̄an̄ ñ dé mí s̄ia làa s̄obéε á à lòní b̄io le dó mí ɲii le mí ì wé.

O Poole lé o Krista ton-sá

¹⁴ Wàn z̄awa lè wàn h̄inni, ñén ì b̄eεre láa mu yi le mu bè-tentewà wéró b̄io wi mia làa s̄obéε. B̄io mi ko mi z̄ũn á mi z̄ũ búenb̄uen, á dà wee z̄eení mín. ¹⁵ B̄ũn ɲon̄ pá yí hò b̄io á ì b̄in̄ia leékaa mia ho v̄uahũ na ká lara búí yi làa b̄io mi z̄ũ vó, á yí titikaa mu b̄io yi. I wó mu lé b̄io le Dónbeenĩ lè mí s̄āamu ¹⁶ á wó á ìlé o Yeesu *Krista ton-sá b̄ia yín̄on̄ 6a *z̄uíf̄uwa b̄io yi. Le Dónbeenĩ tonló na á ì wee sá lé le b̄in-tente na á ì wee bue, bèra a na à le Hácírí p̄anká yi à b̄ia yín̄on̄ 6a z̄uíf̄uwa wé lòn h̄āmu na b̄io s̄á le Dónbeenĩ yi, á b̄io s̄i le yi. ¹⁷ I p̄aan̄l̄ó là a Krista b̄io yi, á ì s̄i wan le Dónbeenĩ tonló na á ì wee sá b̄io yi. ¹⁸ Mu bon, b̄io á ì wee hení ì s̄i b̄ío á yín̄on̄ bè-veere ká mu yín̄on̄ b̄io ó o Krista ñ̄in̄ ì wán á wó. O Krista ñ̄in̄ ì wán á ì wee wé à b̄ia yín̄on̄ 6a z̄uíf̄uwa tà le Dónbeenĩ b̄io. O wó mu lè ì b̄ioní, lè ì bè-wénia, ¹⁹ lè mu yéréké b̄iowa lè mí síiwà, le Dónbeenĩ Hácírí p̄anká yi. Lé làa b̄ũn á ì bueraráa o Krista b̄in-tente, à ñ̄in̄ ho Zeruzal̄εmu lóhó yi à vaa búe ho Ilirii k̄oh̄ũ yi.† ²⁰ Ká b̄io dà-kéní na k̄era ì s̄i yi, lé à ì bue le Dónbeenĩ b̄in-tente hã d̄āa na

* **15:12** Mi loñ Ezayii v̄uahũ 11.10 † **15:19** Ho Ilirii: Ho lé ho Oroomu k̄oh̄ũ s̄s̄n-kéní búí.

nùpua ðĩn yí nǎ a Krista bïo yi, bèra a na à nùpue hĩa yí bío le í wee so a búí zii nùhũ na ó o bàrá wán. 21 I wó mu á héhaa làa bïo le Dónbeenĩ bíonĩ vũahũ bía:

«Bìa na 6a ðĩn yí buera a bïo yí nòn yi
 á à mi a,
 bĩa ðĩn yí nǎ bïo búí o ðání yi
 á à zũn o bïo yara.» †

O Poole wee bïo mí khúio varó bïo

22 Lé bún lá wee hè mi nòn á ï ðĩn yí 6uararáa mi cón. 23 Εε κά há làa na kà wán á bïo á ï lá ko à ï wé bún á nii wãa tun. Mi búεεκίρό bïo 6èntĩn wi miĩ míana. 24 I wi à ï va ho Εσιπααηε. Κά í yú wee va bún, nún-sí á ï 6ueé búεεκί mia. Mu bon, í wi à ï 6uee mi mi wán à khĩnáa, à mi séení mi à ï ðàn varáa hón kōhũ so. Κά í màhá 6ueé wé wizooní bïo yεn mi cón á à khĩnáa. 25 Κά há làa na kà wán á ï ï va ho Zeruzaleεmu, á vaá séení bĩa bïo sã le Dónbeenĩ yi bún. 26 Mu bon, ho Maseduana lè ho Akayii kãna kèrètiewa á mu ló sĩa yi le mí ï cã le wárí á à séenínaa ho Zeruzaleεmu kèrètiewa kuure nùpua búí na lé 6a nĩ-khenia. 27 Lé 6arén mítén leékaa mu. Εε κά lé ho túiá le 6a mĩ mí, á 6a ko 6a séení 6a. Lé bïo á hñn kãna so kèrètiewa yínōn *zúifùwa, à ho Zeruzaleεmu kèrètiewa na lé 6a zúifùwa màhá pá tà séení 6a lè le Dónbeenĩ bïo. Awa, á 6arén 6èn mún ko 6a séení bán lè mí níi bïo. 28 Κά í yú le wárí mu dó ho Zeruzaleεmu kèrètiewa níi yi, á ï 6ueé lé lè mi cón á à varáa ho Εσιπααηε kōhũ. 29 I zũ le cá í wee buen mi cón, á ï buen là a *Krista bè-tentewa cèera na ó o wee wé lè 6a nùpua.

† 15:21 Mi loñ Ezayii vũahũ 52.15

³⁰ Wàn zàwa lè wàn hínni, mi páaní ca mi kuio làa mi, à wé fio le Dónbeenĩ yí ì bǐo yi. Bǔn lé bǐo á ì wee cà mi cǔn wa páaníló là a Nùhũso Yeesu Krista, lè le waminĩ na le Dónbeenĩ Hácírí wee dé wɛn bǐo yi. ³¹ Mi wé fio, bèra a na à ì kǎní ho *Zudee kǒhũsa na yínǎń ɓa kèrètíewa níi yi. Mi mún wé fio, bèra a na à ho Zeruzalɛmu kèrètíewa vaa tà le séení na á ì ì ɓua vaá na ɓa yi bǐo lè le sí-wɛɛ. ³² Ká mu wó ká síi, ká le Dónbeenĩ tà á ì ɓuen mi cǔn lè há zámakaa, á ɓueé vǔńka mi cǔn. ³³ Le le Dónbeenĩ na wee wé à wa kɛń ho hээрà yi à kɛń lè mi ɓúenɓúen. *Amiina!

16

Le tɛɛní

¹ I wee tonka a Febe mi cǔn, wón na lé wàn hínló mu kèrètíemu dǎní yi, na wee sá le Dónbeenĩ tonló ho lóhó na ɓa le Sǎnkeree yi. ² Ká a ɓueé dǎn mia à mi ɓua a sese o Nùhũso yèni yi. Mi ɓua a làa bǐo á ɓǎa dó mí sía le Dónbeenĩ yi wee ɓuaráa mín bǐo síi. Mi wé séení a bǐo lée bǐo na ó o màkòo wi mia yi. Orén mí ɓɛɛre séení ɓa nùpua cèrɛɛ, sǎnkú ínén.

³ I wee tɛɛní a Pirisiye là a Akilaasi yi, bán na làa mi páanía lé o Yeesu *Krista ton-sáwá. ⁴ Ba zàanía mí mukání á kǎńianáa mi. I yi yí dà máa sà ɓǔn yi. A ɓa kèrètíewa na yínǎń ɓa *zúífùwa mún yiwa máa sà mu yi. ⁵ Ba kèrètíewa na wee kúee mín wán ɓàn zǐi á ì mún wee tɛɛní yi. I wee tɛɛní wàn ɓónlo na ɓa le Epayinɛte yi. Wón lé o nín-yání nùpue na dó mí síi o Krista yi ho Azii kǒhũ yi. ⁶ I wee tɛɛní a háa na ɓa le Mari yi, wón na séení mia làa sòobɛɛ. ⁷ I wee tɛɛní a Andoronikuusi là a zǔniasi yi. Ba làa

mi lée sí kéní, á 6a mún kera ho kàsó yi làa mi. Ba lé o Krista tonkarowà na bïo jùhũ wi làa sòobée. Ba tà a Krista bïo á dú ìnén yahó.

⁸I wee tèní a Anpiliatuusi yi, wón na á ì wa làa sòobée wa páaníló là a Núhũso bïo yi. ⁹I wee tèní a Uubēn yi, wón na làa wēn páanía wee sá a Krista tonló, á wee tèní a Sitakiisi yi, wón na á ì wa làa sòobée. ¹⁰I wee tèní a Apelēesi yi, wón zéenia le mi dó mí síi binbirí o *Krista yi. O ñni na 6a le Arisitobuule lè mí zīi nùpua á ì wee tèní yi. ¹¹O Herodion, yia lé ho sí kéní làa mi á ì wee tèní yi. I wee tèní a Naasiisi zīi nùpua yi, bán na dó mí sía o *Krista yi. ¹²I wee tèní a hãa na 6a le Tirifēena làa yia 6a le Tirifooze yi. Ba wee sá a Núhũso tonló làa sòobée. Wàn bñnlo hãa na 6a le Pēsiide á ì wee tèní yi. Wón mún sá a Núhũso tonló làa sòobée. ¹³I wee tèní a Urufuusi yi, wón na bïo jùhũ wi làa sòobée o Krista tonló sáró yi. Bàn nu á ì wee tèní yi. O mún lé ìnén wàn nu. ¹⁴O Aseñkiriite, là a Filekon, là a Hēmaesi, là a Patorobaasi, là a Hēmaasi, lè wàn zàwa kèrètēwa na páanía wi làa ba, bán búenbúen á ì wee tèní yi. ¹⁵O Filolooki là a Zulii á ì wee tèní yi. I wee tèní a Nēree lè mín hínló yi, á wee tèní a Olenpaasi yi, làa bĩa búenbúen na dó mí sía o Krista yi, na páanía wi làa ba á ì wee tèní yi.

¹⁶Mi tèní mín yi lè le kōnbii tēni. Ba kèrètēwa kuio búenbúen wee tèní mia.

Le zéeni na ó o Poole nən

¹⁷Wàn zàwa lè wàn hínni kèrètēwa, bïo á ì hení á à na mia lé bïo kà: Mi pa miten bïo 6a nùpua na wee dé ho sankaró 6a kèrètēwa kuure yi. Ho

kàránlò na mi yú á 6a pǎ bǐo, à 6a wee kàrán mia làa bè-veere á à vīnínáa mia. Mi pǐ 6a bǐo, ¹⁸ lé bǐo 6a nùpua mu síi á wa Núhũso na lé o *Krista tonló sáró bǐo yí here cǎn. Bǐo bǐo here 6a cǎn lé 6a dío bǐo. Ba wee bío hǎ bín-sǎa à vīnínáa bǐa yí máa dàni zǔn le sabéré lè ho tǔiá poni à hueeka mín yi. ¹⁹ Mu bon, 6a nùpua búenbúen zǔ bǐo mi wee tà bèráa bǐo ó o Núhũso wee bío yi. Lé bǔn nǎn á ĩ síi wannáa mi bǐo yi. Εε ká ĩ màhǎ wi à mi wé mu bè-zǔnminí bǎnsowà binbirí à wé wéráa bǐo se. ĩ wi à mi ce, à wé yí wé mu bǐo na yí se. ²⁰ Hen làa cǐinú ká le Dónbeenĩ na lé ho hээрà bǎnso á à yáa o Satāni pǎnká, á à dé o mi zení tá.

Le o Núhũso Yeesu wé mí sǎamu làa mia!

²¹ O Timotee, yǎ làa mi páanía wee sá ho tonkéní á wee tǎení mia. O Lisiyuusi là a Zasǎn là a Sosipateere, bǎn làa mi lé ho síi kéní á mún wee tǎení mia.

²² Inén Teetiyuusi* na túara a Poole jǐ-cúa á mún wee tǎení mia wa Núhũso na wó á wa lé le dà-kéní yèni yi.

²³ O Kayuusi, yǎ á ĩ làara wán mún wee tǎení mia. Lé wón zǐi á 6a kèrètǐewa wee kúee mín wán yi. Ho lóhó wén-bàrálo na 6a le Erasiite, wón lè wán za Kaatuusi á wee tǎení mia. ²⁴ [Le wa Núhũso Yeesu Krista à wé mí sǎamu lè mi búenbúen. *Amiina!]

Mi wa khòoní le Dónbeenĩ mí dòn

²⁵ Mi wa khòoní le Dónbeenĩ. Lerén lé dío dà à wé, á mi síadéro le yi á à fǎrá à tǐn. Le è wé mu le bín-tente na bǐo ciran o Yeesu Krista, dío á ĩ wee

* **16:22** O Teetiyuusi: O Teetiyuusi hǎa lé o kèrètǐe vǎn-túaro. Lé orén ó o Poole fǐera mí jǐ-cúa nǎn yi ó o túara.

bue pànká yi. Lé dén bín-tente so á le Dónbeenĩ wee ðĩn wán zéénínaa mí bǐo na lá sà yi há lúlúio zànzàn. ²⁶ Εε κά há laà na kà wán, á mu wáa ló mu khoomu yi wéréwéré le Dónbeenĩ ɲi-cúa fεεrowà vōnna na 6a yáania túara pànká yi. Lé le Dónbeenĩ na wi fέεε á nɔn dén ɲii so bán yi le 6a túa mu, bèra a na, à há sǐi-viò nùpua zǔn le, à dé mí sǐa le yi, à wé bè le bíoní yi.

²⁷ Le le Dónbeenĩ na mí dòn lé mu bè-zǔnminĩ 6ànsò, à yí ho cùkú fέεε, o Yeesu *Krista pànká yi. *Amiina!

Dónbeenì páaní fīnle vūahũ
New Testament in Buamu (UV:box:Buamu)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Buamu

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Buamu

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 30 Dec 2021
331a1641-e36a-5300-8cb1-c9476fce9bf